

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Cena
0,80 eiro

Nr. 35
(11 768)

Otrdiena, 2022. gada 3. maijs

Pasākumā *Lido zivis* Kuldīgā gan dienā Pilsētas dārzā, gan vēl vakarā Liepājas ielā bija satopams milzu aizjūras astoņkājis. Ar šo atrakciju ieradīs tēlnieks un novatoriskais inženieris Tīms Deiviss no Anglijas (Tim Davies Design).

Gan zivju zupa, gan borščs

Sestdien 16. pavasara palu šovā *Lido zivis* Kuldīgā Pilsētas dārzā atšķirībā no iepriekšējiem gadiem bija jūtama arī Ukrainas notikumu klātbūtne.

Pret ziedošanu varēja saņemt šķīvi ar boršču, ko vārīja no Ukrainas atbraukušās sievietes. Kā novēroja *Kurzemnieks*, pieprasījums pēc tā bija liels. Lai gan iepriekš sagatavots gana daudz, ap diviem dienā zupa beidzās. Vēl viena nebijusi darbnīca atradās blakus – ikviens varēja pielikt savu roku, darinot maskēšanās tīklu Ukrainas armijai, kas aizstāvas pret Krievijas iebrukumu.

Pilsētas dārzā uz skatuves uzstājās grupas *Rahu The Fool*, *Pirmais kurss* un *Copmani*, dziesmas par jūru dziedāja Anta Eņģele un Marko Ojala. Kā ierasts šajos svētkos, bija visdažādākās atrakcijas, varēja iegādāties kādu kārumu, jo līdz vēlai pēcpusdienai Kalna un Liepājas ielā darbojās tirdziņš. Dzintra Goba no Dobeles, kura tirgojās ar pašas darinātajām piparkūkām, sacīja, ka palīdz pat laika apstākļi, jo diena bija silta un saulaina. Un, protams, netrūka uzmanības svētku vainiņiem – Ventas rumbā *lidojošajām* vimbām.

Gan apmeklētājiem, gan rīkotājiem esot mazliet jocīgas izjūtas, jo divi gadi pagājuši pandēmijas ierobežojumos. „Es nevaru nosaukt katru, kam jāsaka paldies par izdekušos pasākumu,” sacīja Krista Karlsonē, kurai šis ir pirmais šova rīkošanas gads. Ļoti palīdzējis kultūras centra kolektīvs, kam jau bijusi pieredze. Lielum lielais paldies tiek teikts arī tūrisma attīstības centram, *Kuldīgas komunālajiem pakalpojumiem*, pašvaldības policijai, Zemessardzei, brīvprātīgajiem un katram, kurš piedalījies svētku tapšanā.

Alberta Dintera teksts un foto

Šoreiz apmeklētāji varēja nogaršot ne vien tradicionālo zivju zupu, bet arī pie mums atbraukušo ukraiņu vārīto boršču.

Artis Dvarionas atkal dzied, tagad ar skatuves vārdu Lapsene. Pirmā solodziesma – *Tukšpauris*.

→ 7. lpp.

5. maijs – Starptautiskā vecmāšu diena. Kuldīgas slimnīcas vecākā vecmāte **Laura Prelgauska** profesiju uzskata par grūtu un brīnumainu vienlaikus.

→ 8. lpp.

Baltijas Mežtaka Kurzemē – arī Kazdangā un Sabilē. Kas tur apskatāms?

→ 6. lpp.

Dzeldas iedzīvotāji Nīkracē norāda: kā līst lietus, tā ūdens gar skursteņiem tek kāpņu telpā un dzīvokļos.

→ 5. lpp.

Piektdien, 6. maijā:

- Kuldīgas ielu stāsti.
- Kā nosvinēts 4. maijs.
- Florbolisti rezumē paveikto.
- Ko runāja Laidos.
- Tūrisma sezona: kāda tā būs.

REDZĒJUMS

Atvērt acis

Alberts Dinters

Okupantu spēkus slavinošu pieminekļu likvidēšana, sarunas par iespēju nojaukt tā saukto Uzvaras pieminekli Rīgā, meklējumi, kā mazināt atkarību no Krievijas energoresursiem, Eiropa atzinums, ka Latvijai un Austrumeiropai kopumā bija taisnība, kad tā brīdināja, ka Krievija ir agresīva, – tās ir vien dažas aktivitātes, kādas vērojamas gan citur Eiropā, gan pie mums, Latvijā.

Ir sajūta, ka daudzi pēkšņi pamodušies no tāda kā letarģiskā miega un apjēguši patiesību. Šķiet, ka esmu to jau rakstījis, bet vai kādam, vērojot Krievijas iebrukumu Ukrainā, kā arī ziņas no Moldovas separātistu kontrolētās Piedņestras, ir palikušas vēl kādas ilūzijas par agresora Putina mērķiem? Vai tas izdosies? Ceru, ka ne.

„Tiem, kuri mēģina Putina režīma piekritējus pārliecināt par pretējo, gribas teikt: „Netērējiet laiku! Tērējiet savu spēku Latvijas labklājībai, ne bezjēdzīgām sarunām!”

Atgriežoties pie Latvijas – diemžēl atkal nākas secināt, ka jānotiek nelaimei, lai mēs sāktu labi saredzēt, kuri ir Latvijas patrioti gan runās, gan darbos, bet kuri – tukšrunātāji, kuri tad, kad kaut kas jādara, iespējasti kājstarpē un sāk domāt tikai

par savu ādu vai arī izrādīt pazīmes, ka smadzenes aizmiglojusi mājās skatītā Krievijas propaganda. Diemžēl tādi cilvēki ir arī Kuldīgā.

Pavisam nesen man bija saruna ar kādu Zemessardzes veterānu. Kad sākām sarunu par karu Ukrainā, varēja redzēt, kā viņa acis sariesas asaras, balss aizlūst... Lūk, tas ir gana skaidrs signāls, ka daudzi citi, baudot dzīvi, piemirsuši, ko Latvijai nodarījusi okupācija. Te var runāt ne vien par nacistisko Vāciju un komunistisko Krieviju, bet arī par krustnešiem, kuri ieņāca ar krustu un zobenu. Laiki mainās, bet, kā jau zinām, vēsture iet pa spirāli, un tieši šobrīd varam vērot tās atgriešanos reiz jau piedzīvotā punktā, proti, kad redzam Krievijas agresiju pret citu valsti.

Es aicinātu ikvienu piesēst un galvā tsi pārcilāt to, ko katrs ir gatavs darīt savas zemes labā. Ne vien kara gadījumā, bet arī ikdienas darbos, jo viss sākas ar domāšanu, ar attieksmi, ar rīcību. Un nē – nav nenozīmīgu darbu, jo piliens pie piliena izveido ko lielu. Kā teicis Rainis: „Ikkatram roka jāpieliek, lai lielais darbs uz priekšu tiek.” Esi savas zemes patriots! Un sveiciens Latvijas neatkarības atjaunošanas svētkos!

Kurzemnieks

Kuldīgā, 1905. gada ielā 19, LV-3301 **Metiens – 2659**

Galvenā redaktore Daiga Bitiniece – 63350567, redakcija@kurzemnieks.lv.

Žurnālisti: Daina Tafelberga – 63350563, daina.tafelberga@kurzemnieks.lv;

Alberts Dinters – 63350568, alberts.dinters@kurzemnieks.lv;

Inta Jansone – 63350568, inta.jansone@kurzemnieks.lv;

Amanda Gustovska – amanda.gustovska@kurzemnieks.lv;

Kristīne Āboliņa – kristine.abolina@kurzemnieks.lv.

Literārā redaktore Dina Poriņa – 63350568, dina.porina@kurzemnieks.lv.

Maketētājas: Laila Liepiņa – 63350568, laila.liepina@kurzemnieks.lv.

Inese Slūka – 63350563, reklama@kurzemnieks.lv.

Reklāmas nodaļa – 63324881, sludinajumi@kurzemnieks.lv.

Izdevējs – SIA Jaunais kurzemnieks. Reģ. nr. 1400. Iznāk otrdienās un piektdienās. Pārpublicējot atsauce uz Kurzemnieku obligāta. Iespiests SIA Poligrāfijas grupa „Mūkusala” Rīgā, Mūkusalas ielā 15a.

TRĪS PAR VIENU

Latvijas medicīnas gatavība kārtējai X stundai

„Jāveido mediķu brigādes, kas spētu strādāt ar kara traumām,” tā pēc atgriešanās no darba Ukrainā saka mikroķirurgi Olafs Libermanis un Mārtiņš Malzubris.

Vai Latvijas medicīna ir gatava potenciālam militāram konfliktam?

1. Mediķi spēj mobilizēties ātri

Agate Ziverte, Kuldīgas slimnīcas galvenā ārste:

– Mēs nevaram runāt par gatavību strādāt kara apstākļos, ja vairāk nekā 70 gadus esam dzīvojuši mierā, ārstniecības iestādes būvējuši, infrastruktūru attīstījuši, par kara draudiem nedomājot. Dzīvojot Eiropas Savienības valstī, esam uzskatījuši, ka esam pasargāti.

Arī Kuldīgas slimnīca ir jauna būve, un tajā nav ne pagrabu, ne

bunkuru, ne citu speciālu telpu, kas būtu ierīkotas tā, lai medicīnisko palīdzību sniegtu bombardēšanas laikā. Vēsturiski kara laikā šāda palīdzība sniegta, tai skaitā operācijas notikušas, pat bez īpašas infrastruktūras, un tās zonas, kurās cilvēki tika ārstēti, nedrīkstēja bombardēt.

Runājot par personāla gatavību, augstskolu programmās kara medicīnas nav. Dzīvojot miera laikā, nesam trenēti darbam kara apstākļos.

Tomēr katrā slimnīcā ir pēc vienotiem principiem izstrādāts katastrofu medicīnas plāns, un to Katastrofu medicīnas centrs reizi gadā aktualizē, rīko mācības. Veidojot mācības un stratēģiski risinot infrastruktūras jautājumus, varam sagatavoties un kara gadījumā strādāt pēc vienota plāna. Stiprā puse ir tā, ka mediķi spēj mobilizēties ātri, lai palīdzību sniegtu jebkādos apstākļos. To lieliski pierāda Covid-19 pandēmija.

2. Veselības ministrija palīdzēs

Sanita Janka, Veselības ministrijas veselības aprūpes departamenta direktore:

– Latvijā bijusi sagatavošanās dažādām krīzes situācijām vai katastrofām, kuru rezultātā civilā medicīna ātri būtu jātransformē par katastrofu medicīnu. Tā pamatā domāta dažādu civilu katastrofu seku novēršanai, paredzot gan papildu resursus, kad jāpalīdz lielam cietušo skaitam, gan iestāžu darba koordināciju, paredzot arī rīcības plānu militāra apdraudējuma vai kara gadījumā.

Pēdējo divu gadu pandēmijas pie-

redze un finansiālie ieguldījumi stiprinājuši slimnīcu infrastruktūru, tajā skaitā intensīvo terapiju, likuši pamatus kritiski nozīmīgu medikamentu rezervēm. Tāpat pandēmijas pieredze ārstniecības iestādēs nozīmēja vajadzību pārskatīt ārkārtējo situāciju plānus, pārprofilējot nodaļas lielam pacientu skaitam, personālu novirzot krīzes pārvarēšanai, plašāk sadarbojoties ar citām iestādēm.

2019. gadā apstiprināts ārsta profesijas standarts, kas ietver mācību kursu *Militārās medicīnas pamatprincipi*. Latvijas Universitāte to jau realizē

kursā par civilo aizsardzību. Rīgas Stradiņa universitātes ārstu programmā, kursā *Ekstremālo situāciju medicīna*, ir ietverti militārās medicīnas principi. Darbs tiek turpināts, vērtējot, kā katastrofu un kara medicīnas principus iekļaut visu ārstniecības specialitāšu programmās. Latvijas mediķu Olafa Libermana un Mārtiņa Malzuba Ukrainā pieredzētais būs nozīmīgs pienesums mūsu katastrofu medicīnas plāniem un civilās medicīnas sadarbībai ar aizsardzības sektoru. Veselības ministrija sadarbībai un palīdzībai ir gatava.

3. Jautājums ir aktualizēts

Normunds Vaivads, Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba medicīnas dienesta galvenais vadības ārsts:

– Pirmām kārtām nebūs tā, ka Latvijā pēkšņi no gaisa sāks krist zaļie cilvēciņi. Tīri teorētiski tas ir iespējams, bet varbūtības līmenis ir 0,1. Atcerieties, cik ilgi Krievija gatavojās iebrukumam Ukrainā! Teju pusgadu, kamēr savilka karaspēku. Pasaule to redzēja un brīnījās. Latvija ir NATO aliansē, un tas nozīmē, ka izlūkošanā iesaistāties ne vien mēs, bet arī NATO. Šobrīd, kad Krievija Ukrainā iztērējusi apjomīgus resursus, pie mums tā īsti neko iesākt nevar. Ja kādas indikācijas parādās, NATO valstīs sāk pretdarbību, aptur agresoru un organizē dalībvalstis tā, lai mēs būtu gatavi līguma 5. pantam.

NATO ietvaros ir ne tikai militārā, bet arī civilā sagatavošanās un aizsardzība. Arī Latvijā katra nozare atbild par savu jomu. Ir totālā valsts aizsardzība, un ir visaptverošā valsts aizsardzība. Totālajā karā visi, piemēram, kā Izraēlā, kur vajadzības gadījumā karo visi. Latvijā ir visaptverošā valsts aizsardzība, kurā katrs dara darbu savā atbildības sfērā. Bruņotajiem spēkiem ir savi militārās aizsardzības operatīvie plāni, un mēs darbojamies savos atbildības rajonos, valsti aizsargājot bruņotā veidā. Medicīna ir viens no nodrošinājuma veidiem, kas mērķēts uz bruņotajiem spēkiem, lai tie saglabā kaujas spējas.

Civilā puse ir Iekšlietu ministrijas pārziņā, un tie ir arī veselības aizsar-

dzības pasākumi – gan primārā, gan sekundārā ambulatorā veselības aprūpe. Nē, militārās medicīnas atbildība nav palīdzēt civiliedzīvotājiem ārpus bruņoto spēku darbības zonas. Mūsu uzdevums ir sniegt palīdzību karavīriem, zemessargiem, stabilizēt viņu veselības stāvokli un nogādāt uz slimnīcām, kur notiek aprūpe, izveseļošana un, ja nepieciešams, rehabilitācija.

Civilajām slimnīcām jābūt skaidram rīcības plānam, kā nodrošināt nepātrauktu darbu un būt gatavām arī šādām krīzes situācijām. Vai tās ir gatavas? Arī Rīga nekad nebūs gatava – ir, kur augt. Bet Veselības ministrija kopā ar Iekšlietu ministriju šo jautājumu ir aktualizējušas.

Alberts Dinters

MANUPRĀT

Kovids uzglūn joprojām

Pēc divu gadu pandēmijas esam atslābuši. Priecājamies, ka varam apmeklēt pasākumus, doties tuvākos un tālākos ceļojumos un satīties, iztiekam bez sejas maskām. Iedzīvotāju sapulcē Vārmē Kuldīgas novada domes deputāte, arī Saldus medicīnas centra valdes priekšsēde Nellija Kleinberga informēja, ka mediķu vidū tomēr valda uztraukums, jo pastāv varbūtība, ka maijā kovids var uzliesmot no jauna. Kuldīgas slimnīcā pašlaik ārstējas divi šādi pacienti – viņi ievesti ar citu slimību, bet pēc analizēm konstatēti arī kovids. Tikmēr vakcinācija faktiski apstājusies, secinājis Nacionālais veselības dienests. Martā no visiem iedzīvotājiem to bija pabeiguši 69%, bet lielākās raizes radot seniori, jo teju 100 tūkstoši pret jauno koronavīrusu vēl nav saņēmuši nevienu poti. Rīgas Stradiņa universitātes konferencē *Ietekme, inovācijas un plānošana* analizēti ne tikai šīs slimības medicīniskie un sabiedrības veselības aspekti, bet arī komunikācijas, juridiskie un tehnoloģiskie. Kovida pandēmija ir 21. gadsimta lielākā ārkārtējā veselības situācija. Tā ne tikai kļuvusi par draudu fiziskajai un garīgajai veselībai, bet arī ietekmējusi dzīvesveidu – to, kā domājam, strādājam, satiekamies, ceļojam. Tāpēc turpināsim sevi un apkārtējos saudzēt!

Inta Jansone

RUNĀ SPECIĀLISTS

Ja grib siltināt māju un ražot elektrību

No 27. aprīļa iedzīvotājiem pieejams *Altum* atbalsts privātmāju siltināšanai vai elektrības ražošanai, ierīkojot saules paneļus vai nelielus vēja ģeneratorus. Šis ir atbildes uz Kurzemnieka jautājumiem.

Ilze Zandberga, finanšu institūcijas *Altum* Kurzemes reģiona vadītāja

Ar ko cilvēkam sākt, ja viņš savā mājā vēlas saules paneļus?

Ja iedzīvotājs vēlas pieteikties atbalstam saules paneļu ierīkošanai, jāizvērtē iespējas mikroģenerācijas iekārtu ierīkot, jo uz visiem jumiem saules paneļus nevarēs uzlikt tā, lai tie darbotos efektīvi, turklāt jūtam jāspēj nest šo paneļu svaru. Kad tas izdarīts, jāsaņem dokumenti, kas būs jāiesniedz kopā ar pieteikumu. Piemēram, dokuments par enerģijas patēriņu pēdējos 12 mēnešos, pieslēguma tehniskie parametri, aprēķins, kas apliecina vismaz 20% enerģijas ietaupījumu, tirgotāja piedāvājums ar iekārtu jaudu, informatīva atbilde par iekārtas pieslēgšanu elektrotīklam u.c.

Vienlaikus noteikti aicinām domāt, kā energoefektivitāti mājā uzlabot: siltināt, nomainīt apkures un ventilācijas sistēmas. Energoefektivitātes pasākumu un enerģijas ražošanas kombinācija sniegs maksimālo ieguvumu, proti, mikroģenerāci-

- Pieteikumi jāiesniedz *Altum* klientu portālā www.mans.altum.lv.
- Papildu informācija: www.altum.lv, kā arī sociālajos tīklos *Twitter*, *Facebook* un *LinkedIn*.

jas iekārtas (kā saules paneļi) vislielāko efektu dos tad, kad būs ieviesti energoefektivitātes pasākumi, piemēram, gāzes katls nomainīts pret popularitāti gūstošo siltumsūkni, kas patērē elektrību; ierīkota gaisa ventilācijas sistēma ar rekuperatoru jeb, citiem vārdiem, ar siltuma atgūves metodi, kas arī patērēs elektrību; ūdens uzsildīšanas iekārta nomainīta pret efektīvāku. Pēc šiem darbiem būs daudz skaidrāk redzams reāli vajadzīgais elektroenerģijas daudzums un varēs apsvērt, kā ierīkot saules paneļus vai nelielu vēja ģeneratoru.

Kā šādos projektos ir atvieglota būvniecība?

Pavasārī būvniecības process saules paneļu ierīkošanai tika atvieglots. Tas paredz, ka enerģijas ražošanas inženierbūves ar siltuma jaudu, kas mazāka par 100 MW, un visas saules elektrostacijas tiek klasificētas kā otrās grupas inženierbūves, kam būvprojekta ekspertīze nav vajadzīga. Saules paneļu (iekārtu) ierīkošanai uz zemes vai ēkas nevajag arī būvniecības ieceres dokumentāciju vai būvvaldes atļauju.

Kurš atbalstam var pieteikties?

Lai pretendētu uz atbalstu *Altum* privātmāju energoefektivitātes programmā, kurā šogad iekļauta arī saules paneļu vai neliela vēja ģeneratora iegāde un ierīkošana, mājai jāatbilst šādiem kritērijiem: saskaņā ar reģistru *Kadastrs.lv* tā atbilst viena

vai divu dzīvokļu mājas klasei, tai jābūt nodotai ekspluatācijā, tajā nevar notikt saimnieciskā darbība, pieteikuma iesniedzējam jābūt ēkas īpašniekam, viņa apgādībā jābūt vismaz vienam bērnam. Šādi kritēriji minēti Ministru kabineta noteikumos par atbalsta programmu.

Ja savas naudas nav un banka neaizdod, ko tad? Turklāt atbalsts tiks izmaksāts tikai pēc tam, kad darbs galā.

Altum atbalsts tiek izmaksāts projekta beigās, kad jau var pārlicināties, vai iepļānotais patiešām paveikts, un ir pārbaudīti dokumenti, tāpēc vajadzīgi savi sākotnējie ieguldījumi vai aizdevums no bankas.

Ko nozīmē viena vai divu dzīvokļu mājas klase?

Visas ēkas tiek klasificētas pēc lietojuma. Dzīvojamās mājas daļa klasēs pēc dzīvokļu skaita. Privātmāja ir kā viena dzīvokļa māja. Divu dzīvokļu māja savukārt ir dvīņu, rindu un divu atsevišķu dzīvokļu māja.

Vai varēs saņemt gan 5000 eiro grantu, gan 1000 eiro tehniskajai palīdzībai?

Abus varēs saņemt tie, kuriem dzīvojamās mājas energoefektivitātes klase būs paaugstināta vismaz līdz C līmenim un siltumenerģijas patēriņš apkurei samazināts vismaz par 20%. Ir divu veidu granti: 5000 eiro ēkas energoefektivitātes palielināšanai un grants elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kura summa būs atkarīga no iekārtu jaudas.

Lai pagalmu konkurss nav jāizbeidz

Desmit gadus Kuldīgas novadā veiksmīgs bijis konkurss, kurā pašvaldības atbalstu var saņemt daudzdzīvokļu māju pagalmu labiekārtošanai. Taču nu jāmeklē izeja, jo pēc Civillikuma būvniecību var rosināt tikai zemes īpašnieks, kas šajā gadījumā ir pašvaldība.

Kurzemnieks jau rakstījis, ka šogad no septiņiem pieteikumiem visi arī atbalstīti un no pašvaldības tiem vajag 33 tūkstošus eiro.

Deputātiem attīstības komitejā Kuldīgas attīstības aģentūras vecākā projektu vadītāja Elīna Zīle skaidroja: „Nolikums paredz, ka līdzfinansējumu var saņemt plašam labiekārtojuma klāstam: soliņiem, celiņiem utt. Atbalsta programma ir pieprasīta – cilvēki labprāt to izmanto. Bet esam saskārušies ar problēmu, un nu jādomā, kā to at-

risināt. Kuldīgas novadā daudzdzīvokļu mājām zeme zem ēkām nepieder – tas ir pašvaldības īpašums. Ar saistošajiem noteikumiem tas nodots apsaimniekošanā. Saskaņā ar Civillikumu būvniecību var ierosināt tikai zemes īpašnieks. Iznāk, ka ēku kopīpašnieki uz pašvaldības zemes nedrīkst neko būvēt.”

Domes jurists Uģis Gauja papildina: „Apjomīgus projektus konkurss īsti vairs nespēj realizēt. Ir jāmaina nolikums, vai arī jāatsakās no lielām iecerēm, piemēram, stāvlaukuma izbūves. Iepriekš pagalmā bijis zāliens, iedzīvotāji grib ierīkot stāvlaukumu, bet tam vajag apbūves tiesības. Mazāki labiekārtojuma elementi, piemēram, soliņi un citi, ir pieļaujami.”

KAA pārstāve E.Zīle skaidro: „Mūsu redzējums ir tāds, ka stāvlaukumus, kas ir būvniecības

iecere, pagalmos ierīko pati pašvaldība – līdzīgi tas ir ar rotaļu laukumiem. Ir saraksts, pēc kura strādājam, gadā izveidojot vienu vai divus. Vēl var zemes gabalus nodot izsolē, lai mājas tos nopērk.”

Savukārt nekustamo īpašumu speciāliste Iveta Zvirbule norāda, ka daudzdzīvokļu māju pagalmos apbūves tiesības nav iespējams reģistrēt zemesgrāmatā, jo pašvaldība zemi nav uzmērījusi: „90. gados ir atļauts dzīvokļus un zemi privatizēt, bet ar nosacījumu, ka zeme pieder tikai metru ap ēku. Tādas mājas Kuldīgā ir 95%. Zemes neesamība un pagalmu piederība pašvaldībai ir lielākais klupšanas akmens tam, lai projektus varētu realizēt.”

Deputāti turpinās to izskatīt kādā nākamajā komitejas sēdē.

Inta Jansone

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kādas emocijas jums ir šogad, sagaidot Latvijas Neatkarības atjaunošanas dienu 4. maijā?

Monvids Neilands, pensionārs no Saldu:

– Mums šogad būs parāde par godu 4. maijam. Būs dažādas aktivitātes visu dienu: gan Zemessardzes parāde, gan koncerti, gan arī kaut kas priekš bērniem. Es noteikti apmeklēšu. Varu teikt, ka katru gadu valstī ir jūtama izaugsme. Un patriotiskāka sajūta šogad ir visa tā dēļ, kas notiek apkārt pasaulē (domāts Krievijas iebrukums Ukrainā – red.). Ir citādāks skats uz pasauli, uz šiem svētkiem.

Arvids Šefanovskis, skrējējs:

– Skatoties uz to, kas notiek Ukrainā, kā vispār var būt labas izjūtas? Jātaisa gan svētki ir, taču izjūtas šogad divējādas – kā varam svinēt un priecāties, ja mums kaimiņos notiek karš? Kuldīgā tieši 4. maijā ir pasākums skrējējiem, kurā arī es piedalīšos. Visi tie, kam skriešana iet pie sirds, varēs izskriet Latvijas kontūru. Tas būs veids, kā šogad svinēšu. Svētku izjūta iekšā ir, taču ne tā kā citus gadus – ar platu smaidu un siltām jūtām. Ja 21. gadsimtā vēl notiek karš, tad pasaulē kaut kas nav pareizi. Ja Ukrainā iet bojā nevainīgi cilvēki, bērni – par ko? Viņi jau nav vainīgi, ka vienam Krievijā *aizbraucis jumis*.

Agnija Ķīģele, bērna kopšanas atvaļinājuma:

– Lielas svinības par godu 4. maijam nebūs, taču šajā dienā ir paredzēts pasākums kopā ar kursu. Nesen beidzām skolu, un esam sarunājuši satikties. Savā ziņā tās būs svinības, taču ne par godu šai dienai. Šogad nav tik liela svētku izjūta kā citus gadus, tādēļ ka Ukrainā ir karš, – par to vairāk iznāk domāt, nevis par to, kā šogad svinēt. Citus gadus šo dienu arī nesmu svinējusi, jo strādāju. Nav man bijušas tādas svētku dienas 4. maijā.

Jānis Bierands, algots darbinieks:

– Izbaudīsim brīvdienas un svinēsim. Pasākumus neapmeklēsim, bet ar ģimeni atpūtīsimies pie dabas. Man šogad ir lielāks patriotisms nekā citus gadus visu ģeopolitisko notikumu dēļ. Citus gadus šo dienu svinam līdzīgi – izbraucam kaut kur dabā, pie ūdens. Citādi nekad nav svinēts.

Ilze Atlāce, grāmatvede no Jēkabpils:

– Esmu uz Kuldīgu atbraukusi komandējumā. Droši vien svinēsim, taču, kā, vēl nezinu. Svētku izjūta jau ir, laiks jauks – kāpēc gan lai nebūtu? Esmu pamanījusi, ka tagad patriotismu mūsu valstī vairāk izceļ Ukrainā notiekošā dēļ, un tas arī ir viens no iemesliem, kāpēc šogad izjūtas ir patriotiskākas – pavisam noteikti. Citus gadus neesmu šo dienu svinējusi. Šis gads būs pirmais.

Amanda Gustovska
Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

FOTOKOMENTĀRS

Sazin kādā nolūkā automašīnas *Opel Mokka* (pa kreisi) vadītājs vai vadītāja stāvlaukumā pie Kuldīgas veikala *Maxima* to novietoja ne tikai šķērsām līnijai, bet arī tik cieši blakus automašīnai *Volvo*, ka tās vadītāja iekāpt nevarēja.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

Uzņēmēji – par bēgļiem un stāvvietām

Uzņēmējdarbības atbalsta komisijā Kuldīgas novada pašvaldības izpilddirektore Ilze Dambīte-Dambergā teica paldies uzņēmējiem par palīdzību ukraiņu bēgļiem un stāstīja par pašvaldības atbalstu. Klātesošie pārrunāja arī stāvvietu problēmu.

LŪDZ PALĪDZĪBU KOORDINĒT

Patvērumu mūsu novadā lielākoties radušas Ukrainas sievietes ar bērniem. Daži cilvēki darbu atraduši pašvaldībā, slimnīcā, sporta skolā, suši bārā *Hercogs*, kokapstrādes uzņēmumā *Stiga RM* un skaistumkopšanas salonā *Pie Aivas*. I.Dambīte-Dambergā skaidroja, ka daudzi pagaidām darbā nestājas, jo vēl nezina, vai šeit paliks. Visi cer drīz doties uz mājām, kaut arī dažiem vairs nav, kur atgriezties. Skolās mācās 28 ukraiņu bērni, 24 attālināti turpina mācības savās skolās. Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā latviešu valodu apgūst 20 ukraiņu. Ar mūsdienu mītošajiem strādā viņu tautiete, konsultante Lidija Barnička.

Komisijā izskanēja vēlme saņemt apkopotu informāciju par to, kur var pieteikties tie uzņēmēji, kuriem ir iespēja bēgļiem piedāvāt darbu. Kaspars Bergmanis ierosināja, ka vajadzētu vienu cilvēku, kurš koordinētu visu palīdzību ukraiņiem: „Izskatās, ka karš tik ātri nebeigsies.” I.Dambīte-Dambergā sacīja, ka pēc plāna varētu uzņemt 570 bēg-

ļu, pašlaik novadā reģistrējušies vairāk par 160. Pašvaldība meklē atbraukušajiem mājokļus. Kāda daļa varētu dzīvot Kables skolā. Tur gan, visticamāk, nebūs darba, taču varētu braukāt uz darbu Kuldīgā, jo starppilsētu autobuss bēgļiem ir bez maksas.

STĀVVIETU PROBLĒMA

Komisija pārrunāja stāvvietu problēmu, kurai risinājums joprojām nav rasts. Tūrisma attīstības centra darbiniece Krista Jirgensone norādīja, ka saņemot zvanus ar sūdzībām, ka nav, kur novietot auto, savukārt Pārventas iedzīvotāji nav apmierināti, ka nevar izbraukt no sētas, jo kāds atstājis auto vārtiem priekšā. Komisijā tika spriests, ka pilsētā trūkst norāžu, kas plūsmu novirzītu uz Pilsētas laukumu. K.Bergmanis uzskata, ka jāizveido stāvvietu koncepcija, un norādīja, ka cilvēkiem bieži nākas vilties, no pašvaldības policijas saņemot sodu, jo kāds auto atstājis tur, kur bijusi vieta, bet zīme nav pamanīta. I.Dambīte-Dambergā pieļāva, ka, visticamāk, stāvvietā jātaisa Stendes ielas galā pirms Kuldīgas. Uzņēmējs Aldis Dilāns ierosināja zīmes par stāvvietām izlikt jau pie Mežvaldes, lai cilvēki seko norādēm. Tad plūsmu varētu virzīt pāri jaunajam tiltam, gar veco autoostu uz Sūru ielas pļāvām vai Akmeņu ielu. Tas pilsētu no mašīnu plūsmas atbrīvotu. Visi bija vienisprātis, ka jārod ilgtermiņa atrisinājums.

Kristīne Āboliņa

Sadarbojas biznesa un skolu vadītāji

Turlavas pamatskolas direktore Lāsma Veigelte pabeigusi gandrīz piecus mēnešus ilgu mentoringa programmu un mudina uzņēmējus stiprināt novada izglītības sistēmu.

L.Veigelte piedalījies sabiedriskās organizācijas *Līdere* un Neatkarīgās izglītības biedrības pilotprojektā – mentoringa programmu skolu direktoriem. No visiem pieteikumiem izvēlēti 15 cilvēki no dažādām skolām. Kā stāsta L.Veigelte, kopš decembra direktori regulāri tikusies ar saviem mentoriem no biznesa vides un pārrunājuši skolai svarīgo. Viņa sadarbojusies ar personības treneri Daigu Vintēri. Abas plānojušas Turlavas pamatskolas stratēģisko attīstību, izvērtējušas personālvadības jautājumus, rīkojušas skolas sapulču auditu un trenējušas metodes darbam ar personālu. Turlavniece atzīst, ka ļoti daudz lasījusi profesionālo literatūru, ar lielu interesi ieklausījusies mentores padomos un ir pateicīga par iedrošinājumu: „Guvu lieliskas idejas skolas attīstībai. Vajadzēja tikai iedrošināt un radīt pārliecību, ka viss iecerētais jādara.”

Izglītības un zinātnes ministrijas programmas *Biznesa līderis – skolas līderim* noslēgumā un apliecību izsniegšanā ministre Anīta Muiž-

Turlavas pamatskolas direktore Lāsma Veigelte programmas *Biznesa līderis – skolas līderim* noslēgumā kopā ar izglītības un zinātnes ministri Anītu Muižnieci un savu padomdevēju Daigu Vintēri.

niece uzsvērusi, ka direktors ir nozīmīgākais cilvēks, no kura gudrības un profesionalitātes atkarīga visa skolas dzīve. Tāpēc iestādes stiprināšana tiks turpināta. Savukārt L.Veigelte atzīst, ka bijusi pārsteigta, jo, piesakoties programā, nav iedomājusies, ka sadarbība ar biznesa partneriem būs tik auglīga. Biedrībā *Līdere* apvienojušās uzņēmējas un aug-

stākā līmeņa vadītājas.

Pēc tik vērtīga darba L.Veigelte vēlas vēl kādam kolēģim novadā radīt šādu iespēju, tāpēc meklē atsaucīgus uzņēmējus, kuri būtu gatavi nedaudz laika velēt izglītības stiprināšanai un direktoru atbalstam.

Daina Tāfelberga
Lāsmas Veigeltes arhīva foto

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Izņem kreiso murdu, pieķer zālītes pipētāju

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas priekšnieka pienākumu izpildītāja Ineta Meiere.

25. aprīlis. Zvans no Skrundas puses: pie zivju dīķiem guļ beigts meža dzīvnieks. Ziņojam dzīvnieku savācējam. Gan pirmdien, gan otrdien reģistrējam Ukrainas iedzīvotājus, kuri ieradušies mūsu novadā. Iedzīvotāji ziņo, ka Kuldīgā, Ķeļu ielā, suns netiek pienācīgi uzturēts. Aizbraucam un redzam, ka ar to viss kārtībā. Zvans no Valsts ieņēmumu dienesta: pie ēkas pulcējoties alkohola lietotāji. Kad ierodamies, likumpārkāpēji jau aizgājuši. Vakarā zvans no Skrundas: dzīvoklī jūtama tvana gāze. Iesakām zvanīt ugunsdzēsējiem, jo Skrundā ir postenis. Kad iestājas tumsa, videokamerās redzam, ka Ventas rumbā tiek ielikts nelikumīgs nēgu zvejas rīks, mēs to izņemam.

26. aprīlis. Dārzniecības ielā deg zāle, izsaucam ugunsdzēsējus. Pie sporta halles ilgi atrodas melni atkritumu maisi. Tie ir no sporta iestādes, noskaidrojam, ka notiek apkaimes sakopšana.

Zvans no Alsungas: tur starp kaimiņiem konflikts Ukrainas kara dēļ. Kad ierodamies, viss ir mierīgi. Izskaidrojam, ka tā uzvesties nedrīkst.

27. aprīlis. Skrundā pie veikala atrodas dzērājs, vedam mājās ar protokolu kabatā. Mums atkal zvana par beigto dzīvnieku pie Skrundas zivju dīķiem, jo tas nav savākts. Atkārtoti sazināties ar dzīvnieku savācēju Aivaru Celītānu, viņš sakās, ka esot savākts. Vārmē kaimiņi appludinājuši kaimiņus. Konstatējam, ka vainīgajā dzīvoklī atrodas cilvēks, kuram tur nav jāatrodas.

28. aprīlis. Skrundas pagasta pārvaldniece zvana, ka teritorija pie kāda veikala nav sakopta, noteikai nav vāka. Veikala pārstāvji sola sakopt. Pēcpusdienā braucam uz Sieksāti, jo tur suns tiekot turēts neatbilstošos apstākļos, blakus ir kucēns. Visu fotografējam, bet saimniece sarunāties negrib. Informējam Pārtikas un veterināro dienestu, sākam lietvedību par to, ka suns nav čipēts. Zvans no *Kuldīgas komunālajiem pakalpojumiem*: Virkas ielā diviem

cilvēkiem, kuriem tur ir īpašumi, nav atkritumu līguma. Abus sastopam, viņi sola līgumu noslēgt nākamajā dienā.

29. aprīlis. Virkas ielas namā kāds guļ, nogādājam mājās. Pēcpusdienā zvans no Skrundas: pie autoostas deg koks. Informējam dzēsējus, bet tie jau traucas turp. Vakarā pamanām, ka Ventā neatļautā vietā zivis mēģina noķert trīs puikas. Izskaidrojam, ka tur copēt nedrīkst, puikas visu saprot un dodas prom. Piltenes ielā vīrietis dzērumā guļ uz soliņa, vedam uz izolatoru. Tas ir tas pats, kas iepriekš gulēja Virkas ielā. Īsi pirms pusnakts zvana mediķi, jo pie kādas degvielas uzpildes stacijas atrodas vīrietis, kuram ārsta palīdzība nav vajadzīga, bet pieraksts ir Liepājā. Viņš no palīdzības atsakās – iešot uz mājām ar kājām. Viņu naktī palaist nevaram – aizvedam līdz Aizputei, nododam pašvaldības policijai.

30. aprīlis. Pilsoņi ziņo, ka Purreņu ielā aiz katlumājas sēž divai paskata sieviete basām kājām. Aizvedam uz slimnīcu. Pavasara palu šovā *Lido zivis* uzraugām

kārtību. Velopatruļa pie pastaigu takas pamana, ka pāris jauniešu rāpjas aizlūzušā kokā. Informējam, ka tas var beigties bēdīgi. Ēdoles ielā pie sētas sēž dzērājs un kaut ko murmulē, vedam mājās ar protokolu azotē. Estrādes parkā nākas aizrādīt tiem, kuri smēķē tuvu rotaļu laukumam. Velopatruļai paveicas, jo izdodas nemanītai piebraukt pie cilvēka, kurš smēķē aizliegtas vietas. Nododam Valsts policijai (VP). Zvans no slimnīcas: sievieti, kuru no rīta tur aizvedām, var vest mājās. Viņai nav dzīvesvietas, tāpēc vedam uz patversmi. Vakarā zvans: pie Pilsētas estrādes kaut kas nelabs tiek dedzināts. Konstatējam, ka deg sadzīves atkritumi, vainīgais uguni nodzēs. Rātslaukumā, kafējnīcas *Kursas zeme* terasē, pamatīgi iereibusī sieviete uzmācas klientiem, lamājas. Vedam uz VP. Zvans no Liepājas ielas iedzīvotājiem: *Klondaikā* notiek skaļa uždzīve. Bet, kad ierodamies, miera traucētāju vairs nav.

1. maijs. Naktī dodamies uz Alsungu un Ēdoli, jo Alsungā ir balle, bet pārkāpumu nav. Jau

atkal zvans: *Klondaikā* atkal skaļi, jaunieši uz ielas bļautoties, bet klātienē pārkāpumus nekonstatējam. Dīvos naktī pamanām, ka Ventmalā pie Kaļķu ielas kāds spīdina luksturīti. Tie ir daži bērni, kuriem jau pēc desmitiem vakarā jābūt mājās. Nododam vecākiem, izskaidrojam, ka tas ir pārkāpums. Dienā zvana VP, ka Raņķos kāds dedzina ugunsgrāku, kas traucē kaimiņiem. Novadniekos Ventas braslā pamanīts noslīcis briedis. Sazināties ar atbildīgajiem, lai savāc. Jaunsaimnieku ielā klaiņo agresīvs suns, informējam dzīvnieku ķērāju. Pēcpusdienā zvana VP: strīds izcēlies starp divām sievietēm. Sastopam tikai vienu, un viņai pretenziju vairs nav. Apšu ielā guļ dzērājs, bet pats dodas uz netālo māju. Gaismas ielā dzērājs draud kaimiņiem, iesakām vērsties VP. Vakarā zvana no Īvandes muižas, kur atkārtoti izpostītas trušu mājas un nokosts trusis. Mums atsūtīts video, kurā redzami divi suņi. Sākam procesu.

Nedeļā pie suda tikuši deviņi autovadītāji.

Pierakstījis **Alberts Dinters**

Iedzīvotāju sapulce Nīkrācē bija labi apmeklēta. Te ieskats, par ko tajā tika spriests.

Problēmas ar jumtiem un lietavām

Viena no lielākajām problēmām, ko pieminēja Dzeldas iedzīvotāji, ir māju jumtu sliktais stāvoklis. Kā līst lietūs, tā ūdens gar skursteņiem tek iekšā kāpņu telpā un dzīvokļos – viss pludo.

Par to ieminējās Ruta Kristvalde, stāstot par namu Ziedu ielā 4. Kad ir spēcīgas lietavas, ūdens spiežas iekšā. Kundzes pieminētais iemeta pakulās uguni, un vēl vairāki iedzīvotāji sūdzējās par tādu pašu problēmu citās mājās. Kā apgalvo iemītnieki, apsaim-

niekotājam par to ir ziņots, bet nekas nav pakustējies uz priekšu. Atklājās, ka informācija par ūdens sūkšanos mājā kaut kur nomaldījusies – apsaimniekotājam par to nav bijis nekādu signālu.

Kuldīgas novada pašvaldības izpilddirektore vietiece Agnese Buka aicināja sanākušos par visām problēmām stāstīt klātesošajam *Skrundas komunālās saimniecības* (SKS) vadītājam Sandim Japēņinam, kuram uzdeva adreses fiksēt. Radās jautājums par jumtu remontu.

S.Japēņins skaidroja: visām mājām noteikts, ka jāveido naudas uzkrājums, lai nav jāņem kredīts un jāpalielina apsaimniekošanas maksa, jo tad nāks klāt vēl kredītprocenti.

Runājot par maksājumiem, iedzīvotāji pieminēja Ziedu ielu 6. Tiek veidots uzkrājums, lai uzmūrētu jaunus skursteņus. Iemītnieki jautāja, vai tiešām jāsakrāj visa nauda, lai darbs sāktos. SKS vadītājs skaidroja, ka apsaimniekoto māju ir daudz un tiek izvērtēts, kuras piekritušas mēnesī maksāt

lielāku summu, lai uzkrājums veidotos ātrāk. Tad apsaimniekotājs izvērtē, vai remontdarbos ieguldīt arī savu naudu un cik ātri to varēs atgūt. Visiem šādi palīdzēt nevar. Bet skursteņi avārijas stāvoklī tiek pārmūrēti ārpus kārtas par uzņēmuma naudu. Sarunā izskanēja, ka Ziedu ielā 6 viens no skursteņiem, kas pārmūrēts pirms gadiem septiņiem, atkal būs jālabo, jo java jau drūp. Domes priekšsēdes vietnieks Artis Roberts rosināja rīkot atsevišķu iemītnieku sapulci, kurā apsaim-

niekotājs atbildētu uz visiem jautājumiem, jo ir skaidrs, ka to ir daudz. Pandēmijas ierobežojumi pulcēties ir atcelti, un tad varēs runāt gan par uzkrājumiem, gan ēku uzturēšanu.

Lietavu sakarā pieminēts arī tas, ka lietūs ūdens kanalizācija nespēj lielo daudzumu ņemt pretī. Kad lietūs ir stiprs, ūdens krājas teju visu daudzdzīvokļu māju pagrabos. SKS vadītājs S.Japēņins atbildēja, ka jāatsedz māju pamati un jāskatās, kas notiek ar hidroizolāciju.

Bīstamais dūmenis

Skurstenis Dzeldā, Ozolu ielā 2, atzīts par bīstamu. Tas savulaik no kāda dzīvokļa izbūvēts cauri balkonam, un, kad tas darīts, nevienam atļauja nav prasīta. Nu tas stipri bojāts, un iedzīvotājiem bail iet garām.

Šo tēmu aktualizēja Biruta Leikarte, jautājot, kad beidzot tiks nojaukts. SKS pārstāvis S.Japēņins skaidroja, ka šogad līdz jumta līmenim. Visu nevarot, jo esot jāprasa iemītnieku atļauja. B.Leikarte atbildēja, ka šai mājai ir tikai divi īpašnieki: viņa un kāds, kurš jau miris. Līdz ar to viņa ir vienīgā, kuras atļauja jāsaņem, un, visiem dzirdot, viņa mutiski tādu deva. Tuvākajā laikā apsaimniekotājs vēlreiz namu apskatīs, lai bīstamo dūmeni nojauktu.

Kāpēc atkritumi jāmazgā

Biruta Leikarte gribēja zināt, kādēļ dažādu materiālu šķirojamie atkritumi pirms izmešanas jāmazgā, proti, kādēļ jātērē ūdens, par ko jāmaksā.

Uz to atbildēja A.Roberts: tāpēc, ka atkritumi vēlreiz tiek pāršķiroti. To dara savākšanas uzņēmuma cilvēki, un nevienam nav patīkami ņemt rokās trauku, kurā ir sapelējušas un smirdošas ēdiena paliekas. Pāršķirot vajag tāpēc, ka visiem nav izpratnes, kā atkritumus šķirot pareizi, jo konteineros cilvēki nereti samet neatbilstošus iepakojumus.

Jāmācās sadzīvot ar atšķirīgajiem

Diķu ielā 1 dzīvoklī tiks atvēlēti cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, lai viņi labāk iekļautos sabiedrībā.

Valsī sāka deinstitucionalizācija – tā paredz, ka turpmāk cilvēki ar garīgiem traucējumiem dzīvos nevis pansionātos, bet kopā ar citiem. 16 cilvēki būs arī Dzeldā.

Novada domes vadītāja Inga Bērziņa uzsvēra, ka ir svarīgi, lai vietējie sadarbotos un viņus pieņemtu. Kā piemērs tika minēti Gudenieki, kur atrodas sociālās aprūpes centra *Kurzeme* filiāle, uz kuru savulaik tika pārcelti nodegušā Reģu pansionāta traģēdijā izdzīvojušie. Gudeniekos viņi ar vietējiem saprototies ļoti labi. Dzeldas iedzīvotāji jautāja, vai šie cilvēki varēs iet, kur vēlas, vai ap dzīvesvietu tomēr būs žogs. Pagasta vadītāja Ilona Rītiņa skaidroja, ka ierobežojumu nebūs, bet dzīvesvietā, visticamāk, būs speciālisti, kuri iemītniekus pieskatīs un ar viņiem darbosies.

Nīkrācē uz sapulci sanāca kupls iedzīvotāju skaits – tukša palika vien niecīga daļa krēslu. Diskusijas bija par plašu tēmu loku: no ēku uzturēšanas līdz atkritumu šķirošanai.

Dīvainie autobusu braucieni

Sapulcē iedzīvotājiem bija iebildumi par sabiedrisko transportu. Skolas brīvlaikā viņi pamanījuši, ka autobuss nevis iebrauc Lēnās, bet pa tiešo no Skrundas aizbrauc uz Dzeldu. Nereti cilvēks palicis stāvam ceļa malā.

Pagasta vadītāja I.Rītiņa skaidroja, ka pagājušajā vasarā parādījušies dīvaini *nulles maršruti*, kad no rītiem, izbraucot uz Skrundu un no tās, šoferi nav drīkstējuši uzņemt pasažierus. Autobuss no rīta ar aizvērtām durvīm aizbraucis uz Dzeldu un vakarā ap pieciem tāpat tukšā braucis uz Skrundu. I.Rītiņa Satiksmes ministrijai nosūtījusi vēstuli, bet atbildes nav bijis. Viņa runājusi ar transporta speciālisti Vairu Brūderi no Kurzemes plānošanas reģiona. Pārvadātājs tā ekonomējot braucienus, taču jāgaida atbilde no ministrijas.

Vēlāk *Kurzemniekam* V.Brūdere skaidroja, ka atšķirībā no citām reizēm Autotransporta direkcija ar atbildi kavējas. Situācija mainījies kopš jaunā iepirkuma pērn 1. augustā. Pamats izmaiņām skolēnu brīvlaikā esot naudas taupīšana.

Tad notiek tā sauktie tehniskie braucieni – autobuss no sākumpunkta uz galamērķi brauc, pasažierus neuzņemot. Atkritīt biļešu pārdošana, mazinās degvielas patēriņš, sākot braukt no pieturām, un maršruts ir saīsināts. Neliels ietaupījums esot. Arī braucēji dažās vietās esot tikai viens vai divi. Kad skolās mācības atsākas, autobuss pietur visur.

Autotransporta direkcijas pārstāve Zane Plone laikrakstam skaidro: „Tā kā skolēnu brīvlaikā maršrutā Skrunda–Nīkrāce reisā, kas no Skrundas izbrauc 7.20, bet no Nīkrāces 17.01, braucēju bija ļoti maz, nolemts no pagājušā gada augusta pasažierus tajā laikā vairs nepārvadāt. No Skrundas brauca vidēji viens, no Nīkrāces – viens divi.”

Mācību gada laikā abi reisi ir pirmdienās, otrdienās, ceturtdienās un piektdienās, bet trešdienās – visu gadu, apstājoties arī pieturās *Tukuma dzirnavas* un *Pagastmāja*. Tās iekļautas pēc iedzīvotāju ierosinājuma. Pārvadātāja pienākums ir plānot, kurš autobuss un vadītājs izpildīs katru reisu, kur katrs transportlīdzeklis bāzēsies,

skaidro Z.Plone. Pārvadātājam jānodrošina, lai autobuss no bāzes vietas laikus nokļūtu autoostā vai pieturā, no kuras tiek sākts reiss. Šādu autobusa un vadītāja nogādāšanu līdz reisa sākumam sauc par tehnisko reisu. Tie kopējā maršruta tīklā nav iekļauti, un kompensāciju no valsts budžeta pārvadātājs par tiem nesaņem. Tam tiek segti tie zaudējumi, kas rodas, pakalpojumus sniedzot tajos maršrutos un reisos, kurus valsts pasūtījusi.

Z.Plone informē, ka minētos reisos skolēnu brīvlaikā atjaunot nav plānots, tomēr, ja Nīkrāces pagasta pārvaldei vai iedzīvotājiem ir konkrēti priekšlikumi, ka transports nepieciešams, viņa aicina Autotransporta direkcijai rakstīt e-pastā: info@atd.lv. Tiks izskatīts ikviens ieteikums. Ja būs ierosinājums atklāt jaunu maršrutu vai reisu, to izskatīs Sabiedriskā transporta padome, jo tā lemj par to, kam no valsts budžeta vajadzīgs papildu finansējums.

Alberta Dintera teksts un foto

Lailas Liepiņas teksts un foto

Pavasaris rosina doties dabā

MEŽTAKA

- ◆ Eiropas garās distances pārgājienu maršruta E11 daļa Baltijas valstīs (kopā 2141 km), kas ved cauri Latvijas, Lietuvas un Igaunijas skaistākajiem mežiem, reģionālajiem, dabas un nacionālajiem parkiem.
- ◆ Sākas no Polijas un Lietuvas robežas pie Lazdijiem, ved cauri Latvijai, iegriežoties Rīgā, un nonāk Tallinā, Igaunijā. Igaunijā Mežtaku sauc *Metsa matkarada*, Lietuvā – *Miško takas*.
- ◆ Vairāk informācijas: meztaka.lv.

Lai iepazītu Baltijas mēroga Mežtakas daļu Kurzemē, kopā ar Kurzemes plānošanas reģiona projektu koordinatori Aiju Neilandi un tūrisma un vides ekspertu, Vidzemes augstskolas docentu Juri Smajīnski devāmies uz Kazdangu un Sabili lūkot, kas tur apskatāms. Taka vijas arī pa Ventas senlejas gājēju celiņu Kuldīgā, kur var vērot vimbas lecam pāri ūdenskritumam.

KAZDANGA

Te mūs sagaida tūrisma informācijas centra vadītāja Kristīne Vītola, kura ved pa 196 ha plašo Kazdangas muižas parku. Tas ir viens no lielākajiem un dendroloģiski bagātākajiem Latvijā. Parka veidošana aizsākta jau 19. gadsimtā, un laika gaitā iestaigātas daudzas takas, kas ļauj vērot ainavas ar vairāk nekā 200 sugu kokiem un krūmiem, vairāk nekā 150 putnu sugām. Apmeklējām Kazdangas pili, kurā darbojas tūrisma informācijas centrs un muzejs. Tur var apskatīt meža ekspozīciju, uzzināt interesantas lietas par barona Manteifeļa dzimtas vēsturi un saimniekošanu.

Grota veidota 1914. gadā. Šeit barons Manteifelis pēc rīta izjādes mēdzis dzert tēju un klausīties, ko pili runā. Akmens mūru vidū – akmens soliņi un galds, kas vēl saglabājušies.

Kazdangas muiža piederējusi ietekmīgajiem baroniem Manteifeļiem. 1800.–1804. gadā pils celta klasicisma stilā, projekta autors – Johans Georgs Ādams Berlics, un tā joprojām tiek uzskatīta par vienu no krāšņākajiem klasicisma paraugiem Kurzemē.

Kazdangas dzirnavezērā ierīkota 190 metru gara laipa, kas abus krastus savieno. Tā ļauj garo dabas taku cienītājiem izstaigāt abas parka daļas: Valātas parka daļu un Šēfera birzi.

Aija Neilande rāda Mežtakas zīmes. Bultiņa norāda, kurp doties. Tā ir no atstarojoša materiāla un redzama arī tumsā.

LAUKU KŪRORTS

Netālu no Kazdangas atrodas aktīvās atpūtas centrs *Lauku kūrorts*. Kā teikts mājaslapā – izklaides un atpūtas oāze nekurienes vidū. Tur var doties gan klusuma un miera meklētāji, gan aktīvas atpūtas cienītāji. Iespējas ir plašas: nakšņošana, ēdināšana, kvadriciklu un bagiju noma, šķēršļu trase, lāzertagi, veikbords, pārgājieni, koncerti, dažādas svinības. Novērtējot Mežtaku, izveidots maršruts, kas ar to saslēdzas un palīdz gājējiem orientēties.

SABILES MĀKSLAS, KULTŪRAS UN TŪRISMA CENTRS

Centrs izveidots atjaunotajā sinagogā un atklāts tikai pērn jūnijā. Sabiles viesus tas pārsteidz ar starptautiski pazīstamu mākslinieku darbiem, kā arī skaistiem koncertiem. Te iekārtots tūrisma informācijas centrs kā atbalsts Mežtakas gājējiem un naktsmāju meklētājiem.

RESTO TERASE

Blakus Sabiles mākslas centram martā durvis vēris ģimenes restorāns *Resto terase*. Te var nobaudīt gardu maltīti ar kādu vīnu un sidru. Kā pārsteigums solīts arī interjers un vasarā plānotā milzu terase pašā Sabiles sirdī ar skatu uz Abavu.

ZVIEDRU CEPURE

Sabiles kalnā atpūtas vieta *Zviedru cepure* piedāvā nobraucieni ar rodeliem un izbraucieni ar bagijiem. Apkārtne izveidoti pastaigu maršruti, viena ir garā distance, kas ved cauri *Zviedru cepurei*.

Lapsene dzeļ tieši un trāpīgi

„Nemiens mani tirdija jau piecus gadus. Iekšējā vilkme mudināja atgriezties mūzikā,” stāsta kādreizējais kuldīdznieks ARTIS DVARIONAS, radio SWH dīdžejs. Pēc 12 gadu pārtraukuma viņš uzstājas ar jaunu skatuves vārdu – Lapsene, rokmūzikas cienītājiem piedāvājot pirmo solodziesmu *Tukšpauris*.

Notikumi Ukrainā rosinājuši mūzikā atgriezties agrāk, nekā plānots. „Sapratu, ka dziesma jāpubliko, jo cilvēki jāaicina rīkoties tagad, nevis tad, kad jau varētu būt par vēlu,” tā par dziesmu *Tukšpauris* stāsta novadnieks, mūziķis Artis Dvarionas.

„Viena dziesma ir publiskota, bet jau dzīvoju nākamajā. Tas ir kā šahā – jādomā vairāki gājieni uz priekšu.”

Artis šo ieceri sauc par pandēmijas zelta maliņu, jo 2020. gada rudenī licies, ka nāk otrais saslimšanas vilnis un viss atkal būs ciet. Tāpēc nolēmis laiku izmantot lietderīgi un pievērsties solista darbībai. Kaut arī pamatzināšanas mūzikā jau ir, viņš tās atsvaidzinājis. Pandēmijas notikumi mudinājuši runāt par netaisnībām un citām aktuālām tēmām, un Krievijas iebrukums Ukrainā rosinājis pieņemt sevi ar dziesmu *Tukšpauris*.

„Es esmu kuldīdznieks. Apkārt notiekošā iespaidā mani pamodās dzēlīgais kurzemnieks.”

„Biju domājis kādu dziesmu atrādīt rudenī, bet karš Ukrainā pamudināja to darīt jau tagad. Lai cik iekšēji negatavs vēl jutos, zināju, par ko gribu dziedāt, kāds būs projekta *iepakojums* un kas būs mana identitāte,” atklāj Artis. Viņš ātri iesaistījies agrākos muzikālos draugus, kuri palīdzējuši pirmo dziesmu ierakstīt un izdot.

IR MODIES AZARTS

Mūzikas industrijā Artis visu laiku darbojas kā radio cilvēks, tikai atradies ierakumu otrajā pusē,

tāpēc par mūzikas biznesa straujumu vien nojautis: „Tikai tagad, kad atkal iemetu sevi tajā aprītē, saprotu – tas vairs nav kā pirms gadiem piecpadsmit vai divdesmit. Tad daudz kas notika lēnāk. Varēja dziesmu ierakstīt diskā un aiznest uz radio – tas bija vienīgais, kas jāizdara. Mūsdienās viss notiek daudz straujāk, jo ir digitālās platformas.”

Izjūtas, atgriežoties mūzikā, esot labas. Artis apzinās, ka iemētis sevi diezgan nežēlīgā straumē, kurā visiem notikumiem jātieks līdzī un cītīgi jāstrādā: „Manī ir modies ļoti liels radošs azarts un izaicinošs spiediens. Tas liek rosīties un domāt, kas būs nākamais. Viena dziesma ir publiskota, bet jau dzīvoju nākamajā. Tas ir kā šahā – jādomā vairāki gājieni uz priekšu.” Nākamā studijā ierakstītā dziesma varētu pie klausītājiem nonākt jūnijā.

DZIESMĀS IZTEIKT SEVI

Soloieceres galvenais uzdevums ir izteikt sevi, darot visu tā, kā pats iecerējis. Iepriekš Artis darbojies grupās *R.A.P.* un *Tā tā tā*, un tas bijis lielisks laiks. Tomēr viņš uzskata, ka tikai kā solists mūziķis var būt brīvs, sevi izpausot pilnībā: „Bija vēlme izteikties muzikāli. Agrāk grupas biedri radīja mūziku, es – vokāla līnijas.

Tagad gribu, lai visa mūzika ir mana – lai tie ir mani akordi, melodijas un aranžija. Tas man bija svarīgi.” Tekstus mūziķis uztic tiem, kam tie padodas labāk, un plānots sastrādāties ar dažādiem autoriem. Dziesmas *Tukšpauris* vārdus radījis dziedātājs Igo.

MEZGLI – SAMILZUŠI

Ideja par projektu *Lapsene* radusies pagājušajā vasarā. Mūziķis domājis, kā viss varētu izskatīties un ko viņš ar savu mūziku vēlas paust citiem. Pierakstīts vairāki nekā 20 nosaukumi, bet vienā dienā dzimusi *Lapsene*. Artis uzreiz sapratīs, ka tas precīzi iemieso šībrīža izjūtas, kas tikai vēl vairāk pastiprinājušās, sākoties karam Ukrainā: „Es esmu kuldīdznieks. Apkārt notiekošā iespaidā mani pamodās dzēlīgais kurzemnieks. Velku paralēles ar sevi pirms gadiem divdesmit, kad biju jaunības maksimālistmā. Pēc tam dzīve gadu gaitā mazliet nolika pie vietas. Tad sapratu, ka riņķis ir apiets. Bet pasaules notikumu mezgli ir tik lieli un samilzuši, ka manī atkal dzima vēlme runāt skaidri, tieši un varbūt pat dzēlīgi, ja nepieciešams. Tas sašlēdzās, un sapratu, ka Lapsenes vārds līdzī nes tik daudz no tā, kā jūtos un vēlos sevi izteikt.”

Viņš uzsver, ka cilvēks var būt

dzēlīgs gan pret pastāvošo iekārtu, gan sevi. Artis sevī redz daudz šķetināmu mezglu, kurus pienācis laiks atrisīt, paskatoties uz tiem ar ironiju. Iespējams, pārdomas par sevi ieskanēsies arī kādā nākamajā dziesmā. Lapsene precīzi iemiesojot viņa izjūtas, tāpēc Artis izvēlējies skaļi, tieši un konkrēti dziedāt par to, par ko nevar kļusēt.

TUKŠPAURIS JĀAPTUR

Dziesmas *Tukšpauris* teksta aizmetņi veidojušies pirms gada pandēmijas laikā, kad par to, kas notiks Ukrainā, vēl neviens nenojauta. Artis atklāj, ka uz tukšpauri var skatīties metaforiski: „Kādam tā ir valdība, kas pandēmijas laikā nespēj laikus pieņemt sakarīgus lēmumus. Kādam tukšpauris ir antivakseris vai kaimiņš aiz sienas, kurš neprot uzvesties un cienīt citus. Kad sākās Krievijas iebrukums Ukrainā, man ļoti skaidri nodefinējās doma, kas ir tukšpauris. Viens tāds ļoti agresīvi un asiņaini uzdarbojas citu zemē. Mums visiem tas jāaptur.” Ar šo tēlu viņš vēlas cilvēkus mudināt uz rīcību.

Sākoties karam Ukrainā, Artis un Igo vēlreiz piesēdušies pie dziesmas teksta un šo to pamainījuši, jo sapratuši, ka ir daudz lielāka un aktuālāka problēma

par pandēmiju. Dziesmas mērķis ir runāt skaidri, bez aplinkiem un krāšņiem salīdzinājumiem. „Šis ir īstais brīdis, kad būt atklātam. Rokmūzika jau izsenis zināma kā protesta žanrs. Tā vienmēr mani dzinusi uz priekšu. Laikā, kad pasaulē notiek šādas netaisnības, manī mītošais rokmūziķis raujas ārā. Un te tas arī ir – mūzikā.”

„Kad sākās karš Ukrainā, man ļoti skaidri nodefinējās doma, kas ir tukšpauris.”

Artis pie jaunām dziesmām turpinās strādāt. Šogad iecerēts publicēt četras vai piecas. Nākotnē Artis iesaistīs mūziķus un izveidos dzīvo sastāvu, lai dziedātu uz skatuves: „Iešu tālāk soli pa solim. Tad jau redzēsim, kādi pasaules notikumi mūs apvīs un kas būs aktuāls. Beigu beigās – kā pats tajā visā jūtšos, jo šis manā dzīvē ir pilnīgi jauns nogrieznis.” Artis nevēlas izdarīt uz sevi pārāk lielu spiedienu, jo tas darbībai varētu traucēt. Radošs mākslinieks ir daudz ražīgāks, jo ļaujas iekšējām plūsmām un vilkmēm.

Kristīne Āboliņa
Arta Dvarionas arhīva foto
(autors – Toms Nords)

5. maijs – Starptautiskā vecmāšu diena

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļas vecākā vecmāte LAURA PRELGAUSKA savu profesiju uzskata vienlaikus par grūtu un brīnumainu.

Vai šo dienu nodaļā svinēsiet?

Mūsu veselīgajā un draudzīgajā kolektīvā ir sešas vecmātes. Starptautiskajā vecmāšu dienā viena otru apsveicam gan nodaļā, gan attālināti sociālajos tīklos. Tāpat mūs šajā dienā atceras slimnīcas administrācija.

Ko nozīmē būt vecākajai vecmātei?

Tās pienākumos vairāk ietilpst dzemdību nodaļas organizatoriskie jautājumi – rūpēties par iekārtojumu un labsajūtu, lai atmosfēra patiktu jaunajām māmiņām un ģimenēm, lai kolēģiem būtu ērti darba apstākļi. Šos pienākumus pildu septiņo gadu, un šī ir mana pirmā darbavieta. Vēl strādāju Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas intensīvās terapijas nodaļā Ventspilī.

Kur mācījāties un kāpēc izvēlēties šo sfēru?

Lai kļūt par vecmāti, jāiegūst zināšanas un prasmes dažādās jomās. Jāspēj sniegt aprūpi un

konsultācijas sievietēm grūtniecības, dzemdību un pēcdzemdību periodā. Tāpat vecmātes pārziņā ir visi profilaktiskie uzdevumi, kas saistīti ar bērna un mātes veselību. Vecmātei ir nozīmīgs uzdevums izglītēt par veselību un sniegt padomus ne tikai sievietēm, bet arī visai ģimenei un plašākai sabiedrībai. Vecmāte ir patstāvīga profesija, tomēr vienlaikus tā strādā cieši kopā ar ginekologu-dzemdību speciālistu. Esmu beigusi Rīgas Stradiņa universitāti un ieguvusi profesionālo bakalaura grādu veselības aprūpē ar kvalifikāciju *galvenā vecmāte*.

Vai vecmāšu Latvijā pietiek?

Pašlaik vecmāšu netrūkst, jo viņas profesijā strādā ilgus gadus. Liela rotācija šajās darbavietās nenotiek.

Kas sniedz vislielāko gandarījumu?

To darbā sniedz bērna dzimšanas brīdis – tas ir brīnums,

kas katru reizi ir neatkarotjams, pilns savīļņojuma. Dzemdības ir ļoti intīms process, kurā vecmāte visu laiku ir kopā ar sievieti. Ja valda pilnīga savstarpēja uzticība, tad dzimšanas brīdis emocionāli ir ļoti bagāts un piepildīts visiem.

Ar kādām īpašībām jābūt apveltītai, lai strādātu par vecmāti?

Jāmīl cilvēki, jāspēj reaģēt kritiskās situācijās. Lai strādātu medicīnā, vislielākā nozīme ir spējai uzņemties atbildību. Vecmāte ir atbildīga par diviem cilvēkiem: gan par sievieti, gan par gaidāmo bērniņu. Tāpēc vienlaikus ar darbu jāizglītojas profesionālās pilnveidesursos. Katrs nevar strādāt par vecmāti – tā tomēr ir sava veida misija, kas nāk no augšas.

Cik vecāki zina par gatavošanos dzemdībām?

Jaunās māmiņas un ģimenes

„Sievietēm, kuras izvēlējušās kļūt par vecmāti, tas ir aicinājums būt līdzās topošajai māmiņai vienā no viņas dzīves svarīgākajiem brīžiem,” par profesijas izvēli saka Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļas vecākā vecmāte, aizputniece Laura Prelgauska.

dzemdībām ir ļoti labi sagatavojušās, ja runājam tieši par līdzīgu ņemamo. Te palīdz dažādas sociālās platformas, kurās informāciju var atrast visai ērti un viegli. Arī Kuldīgas slimnīcas mājaslapā ir visa

informācija, kas dzemdību nodaļā vajadzīgs gan topošajai māmiņai, gan gaidāmajam bērniņam.

Vai atbalstāt ģimenes dzemdības?

Tas ir īpaši un emocionāli, kad sava bērna nākšanu pasaulē klātienē piedzīvo arī tētis. Nav vienas patiesības visiem, un visiem vīriešiem nav jābūt klāt dzemdībās. Vīrieša piedalīšanos pāri parasti jau ir norunājuši. Svarīgi, lai, izdarot izvēli, topošās māmiņas ieklausītos savās izjūtās un vajadzībās. Es ģimenes dzemdības atbalstu, jo vīrietis sievietei var sniegt drošību, atbalstu, iedrošību, mīlestību, kas tajā brīdī tik ļoti nepieciešama.

Vai pati esat kuldīdzniece?

Nē, esmu dzimusi un augusi Aizputē. Arī ceļu uz darbu mēroju no Aizputes. Man Kuldīga ļoti patīk, un tā noteikti ir Kurzemes sirds. Kuldīgai pieder vēsturiskais mantojums un šarms, sava īpaša burvība un noskaņa.

Lauras Prelgauskas arhīva foto

● **Ērcu aktivitāte** parasti sākas aprīlī, kad vidējā temperatūra sasniedz +5, +7 grādus, un beidzas oktobrī.

● Kā izvairīties no piesūkšanās:

- bikšu gali jāliek zeķēs vai zābakos, aprocēm un apkaklei jābūt cieši pieguļošām, krekls jāliek biksēs;
- ieteicams vilkt gaišas drēbes, uz kurām ērces labi saskatāmas;
- pārnākot mājās, rūpīgi jāpārbauda, vai uz drēbēm un ķermeņa nav ērcu,
- jāizķemmē mati, jo ērces var būt arī galvā.

● Ja piesūkusies:

- pirms ērces izvilšanas šo vietu dezinficē;
- izmanto smailu pinceti, ar ko ērces snuķīti satver pēc iespējas tuvāk ādai, un lēni, ar apļveida kustību izvelk ērci,
- koduma brūci dezinficē un rokas mazgā ar ūdeni un ziepēm.

● **Cilvēki, kuri inficējušies** ar ērcu encefalīta vīrusu, no vienas līdz trim nedēļām var novērot gripai līdzīgus simptomus: sāpes ķermenī, galvassāpes, paaugstinātu temperatūru.

● **Vakcinācijas pamatkurss** ietver trīs potes. Lai imunitāti saglabātu, atkārtota potēšana vajadzīga ik pēc 3–5 gadiem.

Ērces modušās!

„Ērcu encefalīts ir bīstama slimība, kas var atstāt ļoti smagas sekas, un no tās katrs var sevi pasargāt potējoties. Diemžēl no Laimas slimības vakcīna nepasargā,” atgādina Skrundas ģimenes ārste Māra Ostašova.

VAR BŪT NOPIETNAS SEKAS

M.Ostašova uzskata, ka obligāti jāpotējas: „Cilvēks var saslimt ar ērcu encefalītu un pat uz mūžu palikt invalīds. Diemžēl manā praksē tā ir bijis. Var būt arī tikai viegli simptomi vai nebūt vispār nekā, bet iepriekš to nevar zināt neviens. Tas atkarīgs arī no kopējā veselības stāvokļa, imūnās sistēmas.” Vislabāk potēties ziemā – decembrī, janvārī, februārī un marta sākumā: „Tagad laiks daļēji nokavēts, bet nevienam nevaram pārnest, jo pandēmijas dēļ bija jāievēro ierobežojumi.”

Ārste skaidro, ka pote pret ērcu encefalītu nepasargā no Laimas slimības. „Tai pošu nav. Cilvēkiem ir nepareizs uzskats – viņi domā: ja jau ir potējušies pret ērcu encefalītu, tad ar Laimas slimību nevar saslimt. Ja Laimas slimība tiek diagnosticēta savlaicīgi, tā norit viegli, bet neārstētai var būt smagas neiroloģiskas komplikācijas. Pacienti bieži nav manījuši, ka bijis apsārtums. Pēdējos gados pacientu ar ērcu encefalītu nav, bet ar Laimas slimību – ļoti bieži.”

JO AKTĪVĀKS, JO LIELĀKS RISKS

Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) dati liecina, ka

2020. gadā sievietes ar ērcu pārnēsātajām slimībām inficējušās biežāk nekā vīrieši, toties vīrieši biežāk saslimuši ar ērcu encefalītu. Visbiežāk slimo 30–49 gadu vecumā (33%). Bērni līdz 17 gadiem – retāk, un slimojusi tikai desmitā daļa.

SPKC ik gadu publicē sarakstu ar endēmiskajām teritorijām, kurās ir vislielākais vidējais ērcu encefalīta skaits uz 100 000 iedzīvotāju. Bērniem no viena līdz 18 gadiem, kuriem tur deklarēta dzīvesvieta, valsts nodrošina bezmaksas poti pret ērcu encefalītu, un to var saņemt bērni arī Kuldīgas, Ventspils, Talsu un Dienvidkurzemes novadā.

IR VISĀ PASAULĒ

Latvijā mīt vairāki tūkstoši ērcu sugu, un cilvēkam bīstamas ir trīs: suņa, taigas ērce un ornamentētā plavērce, kas pārnēsā dažādu slimību ierosinātājus. Izplatītākās saslimšanas ir ērcu encefalīts un Laimas slimība jeb laimborelioze. Ērces sastopamas ne tikai Latvijas mežos, bet gandrīz visur pasaulē – tās ir ļoti izplatītas Amerikas kontinentā, Eiropas valstīs (Griekijā, Itālijā, Spānijā, Portugālē utt.), kā arī lielā daļā Āzijas.

Sarežģīta operācija Kuldīgā

Kuldīgas slimnīcas galvenā ārste Agate Zīverte un P.Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas torakālais ķirurgs Artjoms Špaks pēc ļoti atbildīgas krūškurvja operācijas.

Šomēnes Kuldīgas slimnīcā paveikta sarežģīta krūškurvja operācija, lai dzīvības apdraudējumu novērstu pacientam, kurš kritot bija lauzījis ribas un traumējis plaušas.

Aprīļa vidū slimnīcā tika nogādāts cilvēks, kurš kritot traumējis krūškurvi, guvis šķembainu ribas lūzumu, kas skāris starpribu artēriju un bojājis plaušu pleiru. Lai glābtu dzīvību, apturētu asiņošanu un slēgtu plaušu pleiras bojājuma vietu, komplikētu operāciju paveicis torakālais ķirurgs, P.Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas plaušu slimību un torakālās ķirurģijas centra virsārsts Artjoms Špaks un Kuldīgas slimnīcas galvenā ārste, neiroķirurģe Agate Zīverte. Operācija noritējusi veiksmīgi, un pacients slimnīcā ārstējas.

Andas Šlakorciņas arhīva foto

Mākslīgais intelekts nākotnes izglītībā

„Daudzveidība ir svarīga, īpaši izglītības kontekstā, jo katrs bērns tāpat kā ikviens cilvēks ir unikāls un citāds. Šajā citādības iespējošanā redzam vienu no būtiskākajām mūsu tehnoloģiju pievienotajām vērtībām,” konferencē Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā (KTTT) skolotājiem teica SIA *Tilde* biznesa attīstības direktors Kaspars Kauliņš.

Aprīlī KTTT notika konference profesionālās izglītības iestāžu vēstures, latviešu valodas un literatūras skolotājiem. K.Kauliņš stāstīja par nākotnes izglītību un valodu tehnoloģijām. Viņš norādīja, ka mākslīgajam intelektam ir dažādi definējumi. *Tilde* par mākslīgo intelektu dēvē tās tehnoloģijas, kas imitē, simulē vai spēj paveikt tādas uzdevumus, kuros būtu vajadzīgs cilvēka saprāts jeb smadzenes. Tā ir tulkošana no valodas uz valodu, lēmumu pieņemšana, redzēšana, dzirdēšana, runāšana un runas saprašana. Lai ar to tiktu galā, jārosina smadzeņu procesi. Tos atdarina mākslīgā intelekta tehnoloģijas.

KĀ NODER MAŠINTULKOŠANA

Tilde strādā ar mašintulkošanas, runas saprašanas un apstrādes programmām. Mašintulkošanas pamatā ir datora spēja tulkot tekstu no vienas valodas uz otru. Astoņos gados tā piedzīvojusi uzplaukumu. To rosinājis mākslīgā intelekta jeb dziļās mašīnmācīšanās tehnikas izmantojums mašintulkošanā. Viss sācies ar datorvārdnīcām, kaut arī mēģinājumi tulkošanu automatizēt ir gadsimtiem seni. K.Kauliņš stāstīja par holandiešu tirgoni, kurš uztaisījis mašīniti ar atslēgvārdiem vācu, franču un holandiešu valodā. Griežot ratiņu un atrodot vārdu vienā valodā, varēts paskatīties, kā to raksta citā.

„Runātais vairs nav jāpieraksta sekretārēm – to dara dators. Tad teksts tiek pārbaudīts un rediģēts, pēc tam cilvēks to apstiprina.”

Par datoros balstītu mašintulkošanu var runāt kopš 90. gadiem. Ilgu laiku mēģināts definēt likumus, pēc kādiem tulkot konkrētus vārdus, aprakstot tos ar datorprogrammām. Parādotes neironu tīkliem jeb padziļinātai mašīnmācīšanās pieejai, teksti vairs netiek tulkoti vārdu pa vārdam vai frāzi pa frāzi. Tulkošana notiek saskaņā ar piemēriem, domājot gan par kontekstu, gan labaskanību. Labai mašintulkošanai vajadzīgi daudzi piemēri – paralēlie teksti jeb cilvēku tulkojumi, no kuriem mašīna iemācās tulkot pareizi un skaisti.

Tilde piedalījies pētnieku un programmu izstrādātāju sacīkstēs, mašintulkošanā vairākkārt kļūstot par pasaules čempioni, apsteidzot tādas uzņēmumus kā *Google*, *Amazone*, *IBM*, *Micro-*

soft. „Lielajās valodās ir daudz cilvēku tulkojumu no latviešu uz angļu, krievu, vācu, franču vai itāļu valodu, ar kuriem var mācīt mākslīgo intelektu. Tieši starp mazajām vai nelielo kopienām valodām šādu datu ir ļoti maz. Tāpēc lielie uzņēmumi, kas rada mašintulkus, pat nevar savākt datus, lai izveidotu tiešo tulkošanu starp nelielo kopienām valodām,” atklāja K.Kauliņš. *Tildes* lepnums ir igauņu-latviešu un latviešu-igauņu mašintulkošanas projekts ar Eiropas un Latvijas atbalstu.

ATPAZĪST RUNU, SINTEZĒ BALSĪ

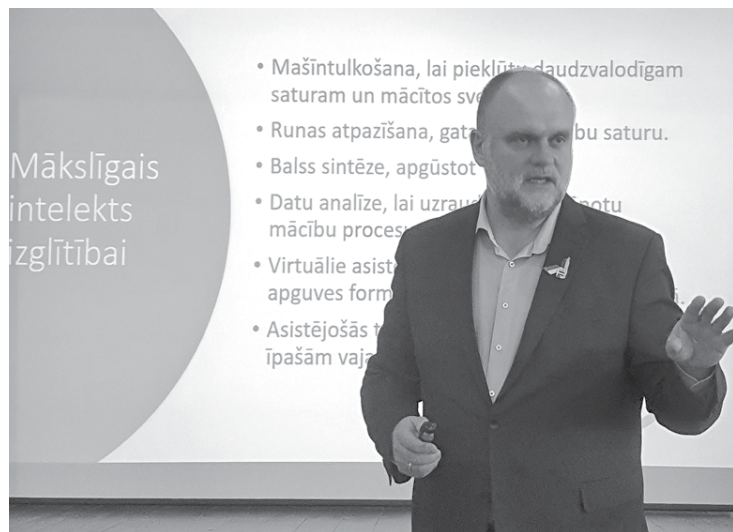
K.Kauliņš stāstīja par divām runas pamattehnoloģijām: runas atpazīšanu un balss sintēzi. Runas atpazīšana runātu vārdu pārvērš rakstītā tekstā, bet balss sintēze – gluži pretēji – rakstītu tekstu pārvērš balsī. Runas atpazīšanas tehnoloģijai ir valodas un akustiskais modelis. Akustiskā modeļa uzdevums ir skaņu pārvērst grafiskās zīmēs. Valodas modelis tajās saskata vārdus, teikumus un saliek loģiskā tekstā. Mākslīgais intelekts piedāvā vairākus variantus. Tiek parādīta visticamākā hipotēze, kas atkarīga no tā, cik daudz un kādi specifiski dati attiecīgajā jomā izmantoti šo modeļu apmācībā. Runas atpazīšana tiek lietota tam, lai uzlabotu klientu apkalpošanu: „Droši vien esat zvanījuši uz kādu uzņēmumu, un automatizēta balss saka: „Kvalitātes uzlabošanas nolūkā šī saruna tiks ierakstīta.” Ar runas atpazīšanas tehnoloģiju šīs sarunas varam analizēt un saprast, kā klients apkalpots.” Lai to darītu, ir divas iespējas. Viena ir klausīties ierakstus, bet tas būtu pārāk laikietilpīgi un neproduktīvi. Otra – audioierakstus pārvērst tekstā un pēc tam izmantot satura analīzes rīkus.

AUTOMATIZĒTI SANĀKSMJU PROTOKOLI

Tilde arī rada iespējas automatizētiem sanāksmju protokoliem. Viens veids jau darbojas Igaunijas tiesās – sēdes tiek automatiski ierakstītas un transkribētas (pierakstītas). Tāds risinājums izveidots arī Saeimā. „Informācija vairs nav jāpieraksta sekretārēm – to dara dators. Audio tiek transkribēts, tad notiek pēc-apstrāde – teksts tiek pārbaudīts un rediģēts. Pēc tam cilvēks to apstiprina un tikai tad publicē,” paskaidroja K.Kauliņš.

IERAKSTUS PĀRVĒRŠ TEKSTĀ

Vēl viens populārs veids runas atpazīšanai ir meklēt informāciju pēc atslēgvārdiem. *Latvijas Radio* sācis arhīva ierakstus pārvērst

Uzņēmuma *Tilde* pārstāvis Kaspars Kauliņš iepazīstina vēstures, latviešu valodas un literatūras skolotājus ar mākslīgā intelekta iespējām un stāsta, kā tās lietot mācībās.

tekstā. „Tā vietā, lai kādam būtu jāatceras, ka 1993. gadā intervēts Raimonds Pauls un viņš kaut ko teicis par Jeļcinu, žurnālisti, interese vai vēstures pētnieki varēs meklēt daudz vienkāršāk – pēc atslēgas vārdiem.”

K.Kauliņš parādīja automatizēti iegūtu tekstu no *Latvijas Radio* raidījuma. Ierakstiem ir augsta kvalitāte, tāpēc arī transkribēt var ļoti labi. Tekstu var rediģēt. Ja kaut kas nav skaidrs, audiofailu var vēl noklausīties. Klātesošie dzirdēja nelielu daļu no ieraksta un salīdzināja ar tekstu. „Ja rūpīgi lasītu tālāk, tur ir arī kļūdas. Algoritms nestrādā simtprocentīgi. Bet tas ir teksts, ar ko var strādāt. Arī visa interpunkcija nav pareiza, bet esam tai tuvu. Mēs šīs tehnoloģijas uzlabojam,” paskaidroja lektors.

Nākamais solis ir balss tulkošana – spēja apvienot runas atpazīšanu ar mašintulkošanu. *Tildes* pārstāvis runāja latviski, sistēma teikto atpazīna, pēc brīža uz ekrāna parādījās vārdi, kas jau bija pārtulkoti angļu valodā. Šī darbība esot atkarīga no interneta ātruma un citām niansēm, bet transkripcijai vajadzētu notikt vienā laikā ar runāšanu: „Kad šī tehnoloģija būs gatava, tas ļaus sanāksmēs runāt latviski, un arī citās valodās cilvēki varēs to saprast.”

BALSĪ – DAŽĀDAS NOSKAŅAS

Vispopulārākā balss sintēzes metode ir saziņa ar viedierīcēm. K.Kauliņš atklāja, ka telefona numuru pats ar pirkstiem vairs nespiež, bet vajadzīgo nosauc balsī: „Asistents zina, kas ir mana sieva, draugi, brāļi un māsa. Līdz ar to varu zvanīt un ar aģentu sazināties balsī, un tas spēj man cilvēka balsī atbildēt. Pagaidām tas notiek angļiski, bet veidojam tādu

arī latviešu valodā.”

Populārākais lietojums pasaulē ir robozvani. Piemēram, ja kāds uzņēmuma *Tet* klients nokavē maksājumu, tad viņam zvana *Tet* Anete un to atgādina. Anete nav cilvēks – tā ir bijusī aktrise, kas uzdāvinājusi savu balsi, bet pazi-

„Ja kāds būs bēdīgs, tad runās līdzjūtīga robota balss; ja priecīgs – arī atbilde būs priecīga. Datora un cilvēka saziņu mēs padarām arvien cilvēcīgāku.”

ņojumi tiek sintezēti automatiski.

K.Kauliņš stāsta, ka *Tilde* eksperimentiem izvēlējusies ilggadējās *Latvijas Radio* diktores Sandras Glāzupas balsi: „Balss sintēzes jomā jaunākais ir izteiksmīgās runas sintēze. Cerams, jūs nedomāsi, ka mēs šorīt vai vakar sazinājamies ar bijušo diktori un viņa kaut ko ierunāja.” K.Kauliņš rādīja divus piemērus, kuros S.Glāzupas balss vienu un to pašu tekstu runā gan parasti, gan izteiksmīgi. Runa veidota mākslīgi. Ar algoritmu var noteikt, kādā balsī vai izteiksmē lai cilvēks runā. S.Glāzupas balss klātesošos uzrunāja personīgi un iepazīstināja ar sevi. „Mums ir arī žēlabainā un bēdīgā balss,” saka K.Kauliņš. „Balss sintēzē spējām atdarināt dažādas noskaņas. Tas ir īpaši svarīgi, veidojot runas robotus, jo nākotnē tie pielāgosies cilvēka emocijām. Ja kāds būs bēdīgs, tad runās līdzjūtīga balss; ja priecīgs – arī atbilde būs priecīga. Datora un cilvēka saziņu padarām arvien cilvēcīgāku.”

„Tehnoloģijām ir milzīga nozīme tajā, lai mācībās nodrošinātu sadarbību.”

DIGITĀLAIS ASISTENTS

Klātesošie uzzināja par dabīgās jeb cilvēku valodas saprašanas tehnoloģijām, kas ir vissarežģītākās. Tās lieto, veidojot virtuālos asistentus un runas robotus. *Tilde* pirmo virtuālo asistentu radījusi pirms gadiem desmit un devusi lietotājiem pārbaudīt, lai uzlabotu. Uzņēmums piedāvā vairākas lietotnes bērniem un jauniešiem. Piemēram, gliemezis māca matemātiku, bet lācēns palīdz mācīties lietuviešu valodu.

Jaunums, ar ko *Tilde* nākusi klajā pagājušajā gadā, saistīts ar latviešu valodu un literatūru. Pateicoties Eiropas projektam, *Letonikas* komanda kopā ar *Tildes* virtuālo asistentu komandu izveidojusi digitālos asistentus, kuru uzdevums ir palīdzēt jauniešiem apgūt literāros darbus. „Izveidojām trīs virtuālos asistentus: Cibīņu, Zvejnieku un Skroderieni. Tas ir citāds veids, kā palīdzēt šos darbus apgūt. Virtuālie asistenti nav vienģie. Tehnoloģijām ir milzīga nozīme tajā, lai mācībās nodrošinātu sadarbību.”

Valodu tehnoloģijas var izmantot izglītībā. Mašintulkošana ļauj piekļūt daudzvalodu saturam, kā arī palīdz apgūt svešvalodas. Runas atpazīšana ir palīgs skolotājiem – tā vietā, lai piezīmēs vai stundu aprakstus rakstītu ar klaviatūru, tos varēs ierunāt. „Ar runas atpazīšanas tehnoloģiju lekcijai, stundai vai vebināram videoierakstā varēsiet automatizēti izveidot subtitrus,” pastāstīja K.Kauliņš.

Valodu tehnoloģijas ir ārkārtīgi svarīgas bērniem ar īpašām vajadzībām. Vecās paaudzes balss sintezators iekļauts dažādos ražojumos. Programma *Bruno Master* paredzēta bērniem ar redzes problēmām un disleksiju. Sintezētā balss var jebkuru saturu nolasīt tiem, kuriem ar lasīšanu ir grūtības. *Tilde* kopā ar Izglītības un zinātnes ministriju un vairākām nevalstiskajām organizācijām meklē finansējumu jaunam risinājumam, ko izmantot klasē: „Skolotājam varētu pie krūtīm pielikt mikrofonu. Kad viņš runātu, uz interaktīvās tāfeles vai monitora parādītos teksts. Tie, kuriem ir problēmas ar audio uztveri, varētu to lasīt.”

Kristīnes Āboliņas teksts un foto

PASAULĒ

Kas tā par vietu? 16. kārta

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

Galvenā mūzikas, mākslas un kultūras vieta šajā valstī. Opera celta pēc kāda sultāna pavēles, tā ir unikāla šīs valsts mūsdienu arhitektūra, un tā spēj uzņemt 1100 skatītāju. Kompleksu veido koncertzāle, mākslas un amatniecības centrs, galerija, veikaliņi, luksusa restorāni, dārzi utt. Sultāns, kurš operas celtniecības laikā bija valsts valdnieks, ir klasiskās mūzikas un mākslas cienītājs. 2001. gadā viņš pavēlēja uzcelt operas namu. Tas oficiāli atklāts 2011. gada oktobrī ar operas *Turandota* iestudējumu spāņu tenora un diriģenta Plásidu Domingo vadībā. Pirmā sezona bija iespaidīga, tajā uzstājās arī Andrea Bocelli, Renē Fleminga u.c. solisti.

Atbildi gaidām līdz 5. maija 11.00 e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

15. kārtas atbilde: Ifas cietoksnis, Marseļa, Francija.

Pareizi atbildējuši: Vilnis Bēniņš, Inese Midrijāne, Rasma Stepe, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Gunita Rībena, Ingars Neimanis, Indra Grandava, Ausma Kreidere, Gunta Folkmane, Daina Gerente, Vineta Kondraņicka.

Konkursu atbalsta veikals Cikāde.

ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no *Kurzemnieka* numuriem un līdz 5. maija 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Kādi panākumi Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma audzēkņiem bija konkursā *Skills Latvia*?

Atbilde: Lieldienu dievkalpojumu Snēpeles baznīcā vadīja Rīgas evaņģēliskās draudzes mācītāja, mūsu novadniece Dace Balode.

Pareizi atbildējuši: Rasma Stepe, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Gunita Rībena, Ingars Neimanis, Indra Grandava, Ausma Kreidere, Gunta Folkmane, Daina Gerente.

Konkursu atbalsta veikals Pindzele.

IEVĒRĪBAI! Konkursu uzvarētāji tiek noteikti reizi ceturksnī.

VĒSTURE

Kurzemnieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgas novadā.

16. jautājums

Kāda iela redzama attēlā?

Atbildi un, ja ir, arī atmiņu stāstu par attēlā redzamo līdz 5. maija 11.00 sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

15. jautājuma atbilde: skats uz Kuldīgas Ritenāra paviljonu Skrundas ielā.

Pareizi atbildējuši: Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Daina Gerente.

KONKURSS

Mini, mini mīkliņu!

Atbildes līdz 5. maija 11.00 sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

1. Div tūtiņ, div tātiņ, četri zemes stumpātāji, viens karoga nesējiņš.
2. Līgavu aizved, krēsls paliek.
3. Div' māsiņas pienā mazgājas.
4. Ik vasaru kažokā, ik ziemu kreklā.
5. Vienā galā īlens, otrā kamols, vidū spilvens.

Atminējumi
1. Aka ar vindu. 2. Ēna. 3. Galds. 4. Gailis. 5. Ķemmē matus.

Atminējuši: Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Daina Gerente.

MANS VAĻASPRIEKŠ

Uzlādē baterijas makšķerējot

„Kad aizbraucu makšķerēt, pasēžu klusumā pie dabas un paklausos putnus vai ūdens čalošanu, tad viss iekšēji sakārtojas. Tā uzpildu baterijas tālākajām darbībām,” stāsta makšķernieks, Rumbas pagasta iedzīvotājs Roberts Plaudis.

ZIVIS ĶER KOPŠ MAZOTNES

Šī nodarbe palīdz atrast laiku sev, rast līdzsvaru un atjaunoties. Ikdienas skrējieni, tikšanās ar cilvēkiem, dažādi darbi, ģimenes prieka pilnie notikumi un likstas – tas viss ar laiku cilvēka resursus izsmel. Tāpēc reizi divās nedēļās Roberts atrod brīdi vaļaspriekam.

Makšķerēšanai viņš pievēršies jau bērnībā: „Var uzskatīt, ka nodarbojos no četrpadsmit gadu vecuma. Protams, bijuši pārtraukumi. Kad biju maziņš, skrēju uz piemājas dīķīti un ķēru karūsas. Pēc tam nesu mammai rādīt, ko esmu noķēris.” Tas joprojām sagādā patīkamu satraukumu: „Kaut kādā ziņā tā ir kā atkarība, kas dod piepildījumu. Tā tas bijis jau no laika gala.”

SARUNAS PIE MAKŠĶERKĀTA

Roberts mēdz dabā doties viens, taču dažreiz kopā ar citiem: „Tas atkarīgs no noskaņojuma. Ir reizes, kad gribu viens pats notvert to meditatīvo stāvokli, bet dažkārt nepieciešama kompānija. Ir pāris cilvēku, ar kuriem regulāri mēdzu aizbraukt uz dažādām vietām.” Tā var satikt tos, kurus ikdienā sastapt neizdodas. Pie makšķeres kāta upes vai ezera

Rumbas pagasta iedzīvotājs Roberts Plaudis ar makšķerēšanu aizraujas kopš bērnības. Ventā pirms gadiem diviem noķerts plaudis jeb breksis.

Desmit gadus Roberts dzīvo Kuldīgas pusē un par savu likteņupi sauc Ventu. Tur makšķerējot diezgan bieži. Fotogrāfija – asaris.

Roberts makšķerē prieka pēc un izbauda katru iespēju būt dabā vienatnē vai ar draugiem. Te pirms trim gadiem ar Nabes ezerā noķerto līdaku.

krastā var aprunāties, kā citiem klājas, un pastāstīt, kā pašam veicas. Tā ir iespēja vienam no otra iemācīties ko jaunu. Reizēm iznāk iepazīties ar svešiniekiem: „Kad kāds makšķerē tur, kur esmu iecerējis, vienmēr pajautāju, vai drīkstu būt blakus. Jārespektē arī otra vēlmes, jo varbūt viņš vēlas pabūt viens. Tad meklēju citu vietu.”

LOMU TĪRA PATS

Ja loms ir pienācīgs, Roberts labprāt to ņem uz mājām. Zivis viņam garšo, turklāt gaļa ģimenes ēdienkartē jau kādu laiku netiek iekļauta. „Zivis vienmēr iztīru es – sievai nedodu. Tas iegājies jau no bērnības, kad mamma teica: „Ja tu noķēri, tad vismaz iztīri!” Ēdienu mēdzu gatavot es vai sieva.” Robertam

garšo olā cepti asari un cepti vai kūpināti līņi. Garšīgas ir arī marinētas vimbas vai to kotletes, panējumā cepta līdaka bez asakām. „Mans pašmērķis nav noķert lielāko lomu. Ja atskatos bērnībā, māju tuvumā bija bebru uzpludināts dīķis, kurā ķēru milzīgas līdakas. Tajā laikā jau neko nesvēra. Apzinātā vecumā man bijusi četru kilogramu līdaka – bū-

tībā tas ir nekas.” Pēdējos desmit gadus, dzīvojot Kuldīgas pusē, Venta kļuvusi par viņa likteņupi, kurā noķertas daudzas zivis. Sirdī iekritis arī dzidrais Zilonīša ezers Rendas pagastā. Tur ļoti labi ķeroties līņi tiem, kuri māc noķert. Daba pie šī ezera esot burvīga. Viņš iecienījies arī Riežupī, kas ir gleznaina un kur var arī ko nomakšķerēt. Katru gadu atrodoties jauna vieta, kurai uz laiku pieķerties.

Kristīne Āboliņa
Roberta Plauža arhīva foto

PĀRDOD

Jaunu profesionālo elektrisko **CEPEŠKRĀSNI** (4 sekcijas). Tālr. 22021114.

SIA Vēvers ražo un piegādā priedes skaidu **BRIKETES** (230 EUR/paleta), mizas (50 EUR/1,3 m³ maiss), klučšus (95 EUR/1,3 m³ maiss). Tālr. 26651831 vai www.vevers.lv.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar visu piegādi Kuldīgā 240,80 eiro ar PVN par paleti. Tālr. 20331463.

SIA AJG plus – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumam **MALKU**; sausu, skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tālr. 29249578.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

MALKU maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Skaldītu **MALKU**, piegādā. Tālr. 29428876.

Skaldītu **MALKU**, piegādā. Tālr. 26518231.

Skaldītu un kluču **MALKU**, piegādi nodrošina. Tālr. 26632723.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 29254530.

ZĀLĀJU SĒKLU. Tālr. 22143150.

SIA *Upeskalni AB* – vasaras kviešu un auzu **SĒKLU**. Tālr. 29120907.

Lauku vistu **OLAS**. Tālr. 26211023.

KAPU PIEMINEKĻI, apmales, sētiņas, soliņi. **KAPU LABIEKĀRTOŠANA**. Visu var apskatīt, pasūtīt, iegādāties Skrundā, apbedīšanas biroja. Tālr. 29533360.

KŪTSMĒSLUS ar piegādi maisos un kravās. Tālr. 28317460.

KŪTSMĒSLUS, trūdzemi, kūdru, mulču maisos. Tālr. 29560885.

PĒRK

1–2 istabu **DZĪVOKLI** Kuldīgā. Tālr. 22447206.

ZEMI, mežus, izcirtumus, aizaugušas zemes. Tālr. 27604604.

Craftwood **PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena no 1000 līdz 10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20294598.

TRAKTORUS, piekabes. Tālr. 25357742.

Visu veidu **PADOMJU LAIKA TEHNIKU**: kombainus *Niva, Jenisej*; automašīnas *GAZ, ZIL, MAZ, KamAZ, KrAZ*; kāpurķēžu traktoros *DT-75, 74, T130, T150, T170*; ritenetraktoros *T150, T40AM, MTZ80, 82, JUMZ*; ekskavatorus *EO*. Tūlītēja samaksa skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu. Tālr. 27347347.

SIA *AIB* / iepērk liellopus, jaunlopus, teļus, jērus, zirgus. Kautsvārā, dzīvsvārā. Paaugstinātas cenas, apjoma piemaksas. Bioloģiem augstākās cenas. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 20238990.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakāj. Tālr. 29886349.

DAŽĀDI

Veicam **JUMTU** remontdarbus, mainu, **FASĀDES SILTINĀŠANU**, materiālu piegādi. Tālr. 26231135.

SIA *KCE* (reģ. Nr. 412030373274) piedāvā kabeļu, ūdensvadu, spiedvadu kanalizācijas un citu **KOMUNIKĀCIJU IZBŪVI** ar caurdures (vadāmās horizontālās urbšanas) metodi. Tālr. 25444964.

AUTOSERVISS DG MOTORS piedāvā: auto riepu montāžu un balansēšanu; auto virsbūves metināšanu un pēcapstrādi; auto ritošās daļas diagnostiku un remontu. Adrese: Raiņa iela 28a, Skrunda. Tālr. 26296647.

MINIEKSKAVATORA pakalpojumi. Tālr. 26518231.

Tīra **AKAS**. Tālr. 27448331.

Sertificēts **TAKSATORS** profesionāli izgatavos inventarizācijas lietu jūsu mežam. Cena: 50 EUR. Strādājam visā Latvijā. Tālr. 25731315.

SIA *Bērzi plus* notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. **PĒRKAM** zarus šķeldošanai. Tālr. 29150380.

VIRTUVĒ

Pica dažādām gaumēm

Katrina Spuleniece-Aišpуре, uztura speciāliste

Pica garšo gandrīz ikvienam – sastāvdaļas var pielāgot katrai garšai, un cepšana var būt izklaide ģimenes vai draugu lokā. Pica var būt arī veselīga uztura izvēle, jo svarīgi to papildināt ar dārzeņiem un zaļumiem. Arī mīklu var pagatavot dažādi, turklāt visgardākā tā ir ļoti plāna.

PILNGRAUDU PICAS MĪKLA

Vajadzēs: 200 g pilngraudu kviešu miltu, 2 tējķ. cepamā pulvera, ½ tējķ. sāls, ¼ tējķ. cukura, 100 ml paniņu, 1 ēd.k. eļļas, 1 olu.

Kā pagatavot. Lielā bļodā sajauc sausās sastāvdaļas. Atsevišķā traukā – šķidrās sastāvdaļas kopā ar olu. Šķidrās sastāvdaļas pievieno sausajām un ar karoti samaisa. Tad mīklu mīca ar rokām. Ja tā ir pārāk lipīga vai šķidra, pievieno sausu miltu, līdz pie rokām vairs nelīp. Masu sadala divās daļās, darba virsmu pārkausa ar miltiem, mīklu izrullē pēc iespējas plānāk. Iznāk pamatnes divām picām. Pārliet uz cepamās plāts un sastāvdaļas liek virsū pēc sirds patikas.

PICA MARGARITA

Vajadzēs: mīklai – 160 ml silta ūdens, 3 g sausā rauga, 200 g kviešu miltu, sāli, 1 ēd.k. olīveļļas, virskārtai – 6 ēd.k. tomātu mērces, 250 g Mocarellas siera, svaiga bazilika lapiņas.

Kā pagatavot. Siltam (bet ne karstam) ūdenim pievieno olīveļļu un raugu, ļauj desmit minūtes aktivizēties. Lielā bļodā iesijā miltus un pieber sāli. Miltiem pieliek rauga maisījumu. Visu ar karoti maisa, kamēr ūdens miltos iesūcies, tad mīca ar rokām, līdz masa kļūst elastīga un nelīp (apmēram desmit minūtes). Izveido bumbu, ieliek bļodā, pārklāj ar pārtikas plēvi un virtuves dvieļi, liek raudzēties apmēram 2 h. Cepeškrāsnī sakarsē līdz 250 grādiem, pannu izklāj ar cepampapīru, mīklu sadala divās daļās. Darba virsmu pārkausa ar miltiem un izrullē plānas picas pamatnes, ko pārceļ uz pannas. Bagātīgi pārsmērē ar tomātu mērci un virsū liek Mocarellas siera šķēles. Cep desmit minūtes, rotā ar bazilika lapiņām.

SVEASKOG
BEZ MAKSĀS attīra no krūmiem laukus un citas aizaugušas platības.
PĒRK zarus, cirstu atlikumus, šķeldojamo materiālu.
☎ 25 622 293 (Ārīs)

Viss par reklāmu
Kurzemniekā!

Tālrunis 63324881.

DĀRZĀ

Ārija Rudlpa, agronome

Darbi no 4. līdz 10. maijam

3. un 4. maijs. Sakņu dienas. Stāda kartupeļus, sīpolus, vasaras ķiplokus, sēj sakņaugus. Mežos un parkos stāda kokus un krūmus. Augsnes sagatavošana sēšanai un stādīšanai jau ir pati par sevi saprotama lieta, kaut gan jāsaprot, ka jauna Mēness fāzē tas veicas pasmagi, bet neko darīt – tā nu šogad iznāk. Ja sēšana un stādīšana neizdodas, neskumstiet! Maijs ir tikai sācies, un būs arī piemērotākas dienas, kad Zemes pavadoņi atradīsies labākās pozīcijās. Gan jau uzraksiet un iestādīsiet. Atcerieties 4. maijā par godu Latvijai uzklāt baltu galdautu un izmantotiet iespēju būt kopā! Esiet dārzā, bet bez dārza darbiem!

5. un 6. maijs. Ziedu dienas, tāpat laiks puķēm. Jāstāda dālijas, gladiolas, monbrēcijas un visas pārējās, kam gumi un sīpoli sagaidījuši pavasari. Stāda un pārstāda gan ziemcietes, gan vasaras puķes. Ievāc ārstniecības augus – gaiļpiešiem vajadzētu ziedēt pilnā sparā.

7. un 8. maijs. Lapu dienas. Īstās dienas salātu un skābeņu sēšanai. Arī kāpostus un puravus laiks stādīt dobēs. Kāpostus vēl var paspēt arī iesēt un tikt pie labiem stādiem. Kur tad vēl dilles un citi garšaugi – visi sējami! Arī zālīte jāiesēj un varbūt agrāk sētā jau jānopļauj – nav ko gaidīt! Atcerieties, ka iestādītais labi jāaplaista! Neaizmirstiet aplaistīt arī istabas puķes, lai nabadzītes uz saulainajām palodzēm nedabū galu!

9. un 10. maijs. Augļu dienas. Nu vairs nav ko kavēties! Graudi, pupas un zirņi ar steigu jādabū zemē, citādi uz ražu nevar cerēt. Pat kabačus, ķirbjus, gurķus un pupiņas ir laiks sēt. Jācer gan, ka maija beigās, kad tie būs sadīguši, salnu vairs nebūs. 40 dienas pēc pavasara Māras dienas pagājušas cerības, ka beidzot būs silti. Ja tā, tad arī uz palodzēm nomocītie tomāti beidzot atradīs vietu nepakurināmajās siltumnīcās. Arī pavasara tirdziņos sapirktie koki un krūmi ar steigu jāstāda, lai saknes neiekalst, kamēr augsnē vēl kāds mitrums turas, lai var iedzīvoties, līdz vasara sākas pa īstam. Un kur tad vēl zemeņu dobju paplašināšana! Viss jādara ar steigu, tomēr ar apdomu, nezaudējot veselo saprātu.

LĪDZJŪTĪBAS

Vai, māsiņa, vai, māsiņa,
Kā es tevi aizmirstīšu?
Ko pasaukšu guldāms,
Ko, no rīta celdāms?

/T. dz./

Kuldīgas slimnīca izsaka dziļu līdzjūtību Valijai Ingai Boinarovičai, māsu MALVĪNI mūžībā pavadot.

Uz spārnēm dzērves nes jau pavasari,

Un piesaulē jau vizbulītes zied.

Un ir tik skumji, ir tik ļoti skumji,

Ka tieši tagad tev bij jāzaiet.

/J. Ziemeļnieks./

Skumju brīdī esam kopā ar Agritu un dēliem, vīru un tēvu MAIGONI zemes klēpī guldot.

Poriņu un Poļu-Āboliņu ģimenes

Dusi saldi, mīļo tētī,

Mūža miegs lai tev ir salds.

Auklēs tevi rasas rīti,

Ziedi klās un sniedzīnš balts.

/A. Krūklis./

Izsakām līdzjūtību Justīnei un piederīgajiem, no mīļa cilvēka atvadoties.

Kaimiņi Dreimaņos

Un atmiņas ziedēs ap viņu

Baltas kā ābeles.

/Ā. Elksne./

Skumju brīdī esam kopā ar tuviniekiem, DAINI MILLERU mūžībā pavadot.

Bijušais kolēģis Gatis un Sarmīte no Basiem

Kaut varētu šo smilšu sauju nemest,
Bet to vairs nevar, maijs bez tevis plauks.

Ņem mūsu mīlestību, lai tev nesalst,

Ņem siltus vārdus aukstā ceļā līdz.

/J. Osmanis./

Visdziļākā līdzjūtība DAIŅA MILLERA tuvajiem un mīļajiem, no viņa uz mūsu atvadoties.

Sekcijas kaimiņi

Dusi saldi, mīļo tētī,

Mūža miegs lai tev ir salds.

/A. Krūklis./

Izsakām līdzjūtību Damāram Milleram, tēvu zaudējot.

AB Security Solution kolektīvs

Bij dzīve, darbs un mīlestība,

Bij prieks – tik zaļš kā bērzs.

Bij ciešanas un sāpes,

Līdz pilns nu visa mūža mērs.

/J. Silazars./

Vēlam gaišu tālāko mūžības gaitu mūsu mājas labajam gariņam ANDRIM TOMSONAM.

Vīrgriežu ielas 3. mājas iedzīvotāji

Esī mūsdienīgs!

www.307.lv

Sludinājumus laikrakstā **Kurzemnieks** iesniedz ērti no sava datora

307.lv

INTERESANTI

Kāpēc skaistajiem veicas

Bufalo universitātes pētnieki ASV noskaidrojuši, kāpēc pievilcīgi cilvēki vieglāk atrod darbu, saņem paaugstinājumu un lielāku algu. Izrādās – tas nav izskata dēļ. Skaistums rada tādas rakstura īpašības un talantus, kas palīdz gandrīz visās profesijās. Psihologi skaidro, ka skaisti cilvēki jau uzaugot ir pieredzējuši tādu attieksmi pret sevi, kas palīdzējusi attīstīt pašvērtības apziņu un uzlabot nevērdiskas saziņas prasmes. Tas nozīmē, ka mazāk izskatīgie var sasniegt to pašu, ja izrādīs augstāku pašvērtību un klūs labāki saskarsmē. Eksperimentā izrādījās: lai atstātu par sevi paliekošu iespaidu, iedarbojas jau pašpārliecinātāka stāja vien.

SEN

Palīdz Ukraina

Skrundas labības pieņemšanas punktā šajās dienās ir gluži tāpat kā pērnajā rudenī, kad kolektīvās un padomju saimniecības piegādāja valstij labību. Mašīna pēc mašīnas piestāj pie kantora. Mūsu un Saldus rajona kolhozi katru dienu saņem 70–80 tonnu sēklas. Pagājušajā gadā audzētā sēkla daudzās mūsu rajona saimniecībās neatbilst standartam. Un, lūk, tāpēc vajadzīga šī apmaiņa. Ne viens vien vilciena sastāvs no Ukrainas atvedīs zirņus, miežus, kviešus. Vairāk nekā 2300 tonnu sēklas. Kuldīgas rajona saimniecības vien no Skrundas atvedušas 445 tonnas. Dienu un nakti pieņemšanas punktā neapklust divas labības tīrāmās mašīnas. Kaut arī sals stindzina, zem klajas debess elektriskajā gaismā strādā labības tīrītājas b. Ganečeva, Dorofejeva un citi. No rīta atkal piebrauks mašīnas. Uz tīrītājiem jau neviens negaidīs, bet izsniegt drīkst tikai augstvērtīgu sēklu. Skrundas labības pieņemšanas punkta ļaužu centīgais darbs – ieguldījums cīņā par augstām ražām.

Padomju Kuldīga 1963. gada 2. aprīlī

Pārbaudīsim, ko esat atveduši apmaiņai, – saka b. Freiberga kolhoza Cīņa šoferim b. Zilem.

Skrundas pusē talkā strādā dūšīgi

Fotoaparāti, velosipēdi, krūzītes un daudz tukšu pudeļu – tās ir vien dažas lietas, ko Lielajā talkā Ventas krastā atrada gan a/s Sadales tīkls darbinieki, gan Nīkrāces iedzīvotāji.

Sadales tīkla darbinieki sadalīti četrās grupās, katra nogājusi aptuveni 2 km gar upes krastu no dzelzceļa tilta, no Cieceres ietekas, no Vijandru un Viļņu mājām uz Skrundas tiltu.

Edgars Lībeks ar atrasto fotoaparātu. Viena talcinieku grupa atradusi arī moskviču – ne auto, bet velosipēdu ar tādu uzrakstu.

Pēc labi padarīta darba neizpalika gards cienasts. Uz ugunsкура vārtajā soļankā bija gan cūkgaļa, gan medijuma gaļa.

Talkā piedalījās aptuveni 30 elektriķi no Skrundas, Liepājas, Ventspils, Kuldīgas, Rīgas un Jelgavas.

Nīkrācē Lielajā talkā sagādāts 150 atkritumu maisi. Tukši palika vien trīs. Māsa Annija un Rebeka Viļumsones ar suni Riko pie tiem maisiem, kurus ģimene pie Ventas pielasīja pilnus. Nīkrācē todien sakopti upes krasti un pastaigu taka.

Katrai grupai pēc talkas bija divas iespējas: atskaitīties par atradumiem vai rādīt priekšnesumu.

Nīkrāces pagasta pārvaldes arhīva un Alberta Dintera foto

IESPĒJA

Skolēni var pieteikties darbam

No šodienas Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) mājaslapā sākas skolēnu reģistrācija darbam vasarā.

Var pieteikties līdz 15. augustam, tomēr darbu tas vēl negarantē, jo valsts līdzfinansēto vietu skaits ir ierobežots. Šī iespēja būs no 1. jūnija līdz 31. augustam. Var piedalīties skolēni no 15 līdz 20 gadiem (ieskaitot), tostarp Ukrainas iedzīvotāju bērni, kuri mācās vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs. Skolēni strādās vienu mēnesi vai atsevišķos gadījumos, vienojoties ar darba devēju, līdz diviem mēnešiem. Atalgojums par pilnu darba laiku būs vismaz minimālā alga – 500 eiro pirms nodokļu nomaksas.

Vispirms skolēni tiks uzaicināti NVA filiālē saņemt norīkojumu. Līdzī jāņem pase vai identifikācijas karte (Ukrainas skolēnam arī D vīza), jaunākiem par 18 gadiem – ārsta izziņa par medicīnisko apskati. Sākot darbu, tā jāiesniedz darba devējam.

Vairāk informācijas: www.nva.gov.lv.

AKCIJA

Aicina ziņot par apgredzenotiem strazdiem

Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta ornitoloģijas laboratorija aicina ziņot par tiem mājas strazdiem, kam uz kājas ir krāsains gredzens. Jau trešo pavasari pētījums par šo putnu migrāciju notiek ar datu uztvērēju jeb ģeolokatoru palīdzību.

Mājas strazds atšķirībā no meža strazda pieder citai putnu dzimtai un ligzdo koku dobumos, nevis atklātās ligzdās, tādēļ tos viegli piesaistīt, izliekot piemērota izmēra būrišus. Ģeolokatori ir kā apmēram 1,5 g smagas mugursomiņas, ko putniem piestiprina uz muguras. Tie reģistrē dažādus parametrus: gaismas intensitāti, gaisa spiedienu un temperatūru, relatīvo paātrinājumu. Pēc tiem var spriest par putna atrašanās vietu un uzvedību ceļošanas un ziemošanas laikā. Ierīce datus uzkrāj, bet nenoraida, tāpēc pētniekiem tā jāatgūst – putns jānoķer otrreiz un uztvērējs jānoņem.

Viena no divām pētījumu vietām ir Engures ezera Ornitoloģisko pētījumu centrs un tā apkārtnē. „Pārauglukumā pētījums turpināsies, taču nav izslēgts, ka kāds mājas strazds var ligzdot arī kaimiņu novados, tādēļ būsim ļoti pateicīgi, ja ziņosiet par tiem, kam uz kājas ir krāsains gredzens,” aicina laboratorijas vadītājs Oskars Keišs. Jāziņo pētniekiem Viesturam Vīgantam (viesturs.vigants@lu.lv; tālr. 22377639) vai Ivo Dinsbergam (tālr. 26793192).

Pēc 2020. gada ligzdošanas sezonas pērn Engures parauglukumā atkārtoti noķerti septiņi mājas strazdi, bet Gulbenes parauglukumā – četri. Pirmie rezultāti parādīja pārsteidzošu atšķirību – starpmigrācijā uzreiz pēc ligzdošanas dodas tikai visi Gulbenes mājas strazdi. Tas nozīmē, ka ligzdošanas vietu tie atstāj uzreiz pēc mazuļu izlidošanas jau jūnijā pirmajā pusē un aizlido vismaz 250 km tālu. Gandrīz visi Engures ezera apkārtnes strazdi Latvijā paliek līdz pat oktobrim, novembrim. Tikai viens no septiņiem devās starpmigrācijā. Tas ir atklājums, kas liecina, ka tikai daļa strazdu ir Latviju pametuši uz *ķiršu laiku*. Pirms tam uzskatīts, ka ligzdošanas vietas tie atstāj jau jūnijā. Pētījumi turpinās, un informācija par rezultātiem būs pēc gada, kad tiks izanalizēti šogad noķerto strazdu dati.

Kristīne Āboliņa